KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2023/695,

27. märts 2023,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ (linnudirektiiv) artiklis 12 osutatud metslinnuliikide seisundi ja trendide aruande vorm

(teatavaks tehtud numbri C(2023) 1889 all)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta, ([1]) eriti selle artikli 12 lõike 1 teist lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Direktiivi 2009/147/EÜ artikli 12 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid edastama komisjonile iga kuue aasta järel aruande kõnealuse direktiivi alusel võetud meetmete rakendamise ja nende meetmete peamiste mõjude kohta.

(2) Aruandes tuleb esitada eelkõige teave direktiiviga 2009/147/EÜ kaitstavate metslinnuliikide seisundi ja trendide, neile avalduvate ohtude ja survetegurite ja võetud kaitsemeetmete kohta ning selle kohta, kuidas on linnualade (erikaitsealade) võrgustik aidanud saavutada kõnealuse direktiivi artiklis 2 sätestatud eesmärke.

(3) Aruande vorm tuleb viia kooskõlla nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ([2]) artikli 17 lõikes 1 osutatud aruande vormiga.

(4) Täiendavad dokumendid, mis hõlbustavad aruandlusvormi järjepidevat kasutamist kogu liidus, sh koodiloendid, tehnilised suunised ja teabe edastamiseks ette nähtud andmefailide vormingud, on liikmesriikidele kättesaadavad Euroopa Keskkonnaameti hallatavas artikli 12 teemalises veebipõhises teabeportaalis.

(5) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas direktiivi 2009/147/EÜ artikli 16 lõikega 1 asutatud teaduse ja tehnika arenguga kohandamise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Direktiivi 2009/147/EÜ artikli 12 lõikes 1 osutatud aruande vorm on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 27. märts 2023

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Virginijus SINKEVIČIUS

([1]) ELT L 20, 26.1.2010, lk 7.
([2]) Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

LISA

DIREKTIIVI 2009/147/EÜ (LINNUDIREKTIIV) ARTIKLIS 12 OSUTATUD ARUANDE VORM

Artikli 12 kohane aruandevorm koosneb kahest põhiosast:

— A osa – üldine aruandevorm, milles antakse ülevaatlikku teavet direktiivi 2009/147/EÜ rakendamise ja direktiivi alusel võetud üldmeetmete kohta.

— B osa – linnuliikide seisundit ja trende käsitlev aruandevorm, sh teave survetegurite, kaitsemeetmete ja linnualadega (erikaitsealad) hõlmatuse kohta.

Aruandevorm täidetakse vastavalt selgitavates märkustes esitatud juhistele. Täiendavad suunised on esitatud artikli 12 teemalises veebipõhises teabeportaalis.

Artikli 12 kohase aruandevormi põhiosad

A osa – üldine aruandevorm	See osa tuleb täita üks kord ja see hõlmab liikmesriiki tervikuna.
1. Direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamised saavutused	
2. Põhilised teabeallikad direktiivi 2009/147/EÜ rakendamise kohta	
3. Linnuasurkondade kaitse, hoidmise ja säästva kasutamise aluseks vajalik uurimistöö ja muu töö (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 10)	
4. Looduslikult mitteesinevad linnuliigid (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 11)	
B osa – linnuliikide seisundit ja trende käsitlev aruandevorm	See osa tuleb täita liikmesriigi kõigi asjaomaste linnuliikide kohta vastavalt selgitavates märkustes esitatud juhistele ja artikli 12 teemalise veebipõhise teabeportaali asjakohastele kontrollnimekirjadele.
1. Teave liigi kohta	
2. Hooaeg	
3. Asurkonna suurus	
4. Asurkonna trend	
5. Pesitsusaegne levikukaart ja levik	
6. Pesitsusaegse leviku trend	
7. Põhilised survetegurid ja ohud	
8. Kaitsemeetmed	
9. Natura 2000 (linnualade) võrgustikuga hõlmatus	
10. Edusammud rahvusvaheliste liigi tegevuskavade, kaitsekorralduskavade ja kasutamise lühijuhistega seotud töös	
11. Teave direktiivi 2009/147/EÜ II lisas osutatud liikide kohta	

A OSA – ÜLDINE ARUANDEVORM

Liikmesriik	*Kasutage teabeportaali loetelule vastavat koodi.*

1 **Direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamised saavutused**

Vabas vormis tekst

— Peamised saavutused

Kirjeldage lühidalt direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamisi saavutusi aruandeperioodil ning pöörake erilist tähelepanu linnualade võrgustikule.

— Eduloo näide

Kirjeldage lühidalt vähemalt ühte edulugu, kui see on olemas. See võib puudutada ükskõik millist looduslikku linnuliiki, mille olukord aruandeperioodil tegelikult paranes, st mille asurkonna lühiajaline trend (pesitsemine või talvitumine) on olenemata pikaajalisest trendist kasvav, või mille asurkonna lühiajaline trend on stabiilne/kõikuv, kui pikaajaline trend näitab kahanemist.
Kirjeldatud edasiminekud peaksid põhinema kaitsemeetmetel ja käima jooksva aruandeperioodi kohta, kuid võivad hõlmata ka meetmeid, millega alustati varem.

Kui liikmesriik soovib esitada muid dokumente lisaks neile, mida nõutakse käesolevas vormis, märkige sellised dokumendid lisadena koos failinimedega käesoleva vabateksti jao lõppu ning laadige asjaomased failid koos ülejäänud aruandega üles EEA aruandlusmehhanismi. Võimaluse korral esitage tõlge inglise keelde.

1.1	**Tekst riigikeeles**	*Kõige rohkem 2–3 lehekülge*
1.2	**Tõlge inglise keelde** *Vabatahtlik*	
1.3	**Edulugudes esitatud liigi/alamliigi nimetus, kood ja hooaeg**	a) *Linnuliigi kood ja nimetus* b) *Hooaeg*

2 **Põhilised teabeallikad direktiivi 2009/147/EÜ rakendamise kohta**

Esitage link riiklike teabeallikate internetiaadressi(de)le, kust otsitavat teavet leida, või selgitage, kuidas sellele teabele juurde pääseda.

2.1	**Üldteave direktiivi 2009/147/EÜ kohta**	*URL/tekst*
2.2	**Teave Natura 2000 (linnualade) võrgustiku kohta**	*URL/tekst*
2.3	**Seirekavad (direktiivi 2009/147/EÜ artikli 4 lõige 1 ja artikkel 10)**	*URL/tekst*
2.4	**Liikide kaitse (direktiivi 2009/147/EÜ artiklid 5–8)**	*URL/tekst*
2.5	**Direktiivi ülevõtmine (õigustekstid)**	*URL/tekst*

3 **Linnuasurkondade kaitse, hoidmise ja säästva kasutamise aluseks vajalik uurimistöö ja muu töö (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 10)**	
Loetlege allpool kõige uuemad tegevused. Täiendava asjakohase vabas vormis teabe seoses artikli 10 rakendamisega võib esitada punktis 1 (peamised saavutused).	
3.1 **Riiklik linnuatlas**	
3.1.1 **Pealkiri**	
3.1.2 **Avaldamisaasta**	
3.1.3 **Veebilink ja/või bibliograafiline viide**	*URL/tekst*
3.2 **Riiklik linnuseire ülevaade** *Korrake andmevälju 3.2.1 kuni 3.2.3, kui avaldatud on rohkem kui üks ülevaade*	
3.2.1 **Pealkiri vms ja lühikirjeldus**	*Hõlmatud liigid, peamised tulemused jne*
3.2.2 **Avaldamisaasta**	
3.2.3 **Veebilink ja/või bibliograafiline viide**	*URL/tekst*
3.3 **Riiklik lindude punane raamat**	
3.3.1 **Pealkiri**	
3.3.2 **Avaldamisaasta**	
3.3.3 **Veebilink ja/või bibliograafiline viide**	*URL/tekst*
3.4 Muud üleeuroopalist huvi pakkuvad väljaanded (nt riiklik ülevaade ohustatud liikidega seotud meetmetest) *Korrake andmevälju 3.4.1 kuni 3.4.3, kui neid on rohkem kui üks; kuni 10 väljaannet*	
3.4.1 **Pealkiri vms ja lühikirjeldus**	*Hõlmatud liigid, peamised tulemused jne*
3.4.2 **Avaldamisaasta**	
3.4.3 **Veebilink ja/või bibliograafiline viide**	*URL/tekst*

4 **Looduslikult mitteesinevad linnuliigid (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 11)**	
Teatage linnuliikidest, mida liikmesriikide Euroopa territooriumil looduses ei esine ja mis on aruandeperioodil sisse toodud. Vajaduse korral korrake andmevälju 4.1 kuni 4.5 iga teatatud liigi puhul.	
4.1 **Teaduslik liiginimetus**	
4.2 **Alamüksus**	*Kui on asjakohane*
4.3 **Sissetoomiseks tehtud õigusliku otsuse põhisisu**	*Vabas vormis tekst; siia saab lisada põhjenduse, isendite arvu ja lubade kehtivusaja*
4.4 **Konsulteerimine komisjoniga**	*Kuupäev*
4.5 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljadel 4.1 kuni 4.4 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

B OSA – LINNULIIKIDE SEISUNDIT JA TRENDE KÄSITLEV ARUANDEVORM

1 **Teave liigi kohta**	
1.1 **Liikmesriik**	*Kasutage teabeportaali loetelule vastavat koodi.*
1.2 **Liigi kood**	*Valige kood teabeportaali linnuliikide kontrollnimekirjast*
1.3 **EURINGi kood**	*Valige kood teabeportaali linnuliikide kontrollnimekirjast*
1.4 **Teaduslik liiginimetus**	*Valige liik teabeportaali linnuliikide kontrollnimekirjast*
1.5 **Alamasurkond**	*Kui see on asjakohane, valige eristatav asurkond (vastavalt teabeportaali linnuliikide kontrollnimekirjale)*
1.6 **Sünonüüm** *Vabatahtlik*	*Riigi tasandil kasutatav teaduslik nimetus, kui see erineb punktis 1.4 nimetatust*
1.7 **Tavanimetus** *Vabatahtlik*	*Riigikeeles*

2 **Hooaeg**	
2.1. **Hooaeg**	*Valige hooaeg, mille jooksul teie esitatud andmed koguti: pesitsemine/talv/läbiränne (nagu on määratletud linnuliikide kontrollnimekirjas)*
2.2 **Esmakordne aruandlus**	*Märkige, kas see on selle liigi kohta esimene aruandlusvoor (v.a olukorrad, kus aruandeperioodide vahel on muudetud liiginimetust või -koodi)* ☐ *JAH* ☐ *EI*
2.3 **Lisateave**	*Palun märkige esmakordse aruandluse laad. Kogu muu lisateave on vabatahtlik.*

3 **Asurkonna suurus**		
3.1 **Aasta või ajavahemik**	*Aasta või ajavahemik, mille jooksul asurkonna suurus viimati kindlaks tehti*	
3.2 **Asurkonna suurus**	a) **Üksus**	*Pesitsevad paarid / üksikisendid / muu (vastavalt teabeportaali linnuliikide kontrollnimekirjale)*
	b) **Miinimum**	*Arv (tegelik, st ümardamata). Märkige kas vahemik (b, c) ja/või parim üksikväärtus (d).*
	c) **Maksimum**	*Arv (tegelik, st ümardamata). Märkige kas vahemik (b, c) ja/või parim üksikväärtus (d).*
	d) **Parim üksikväärtus**	*Arv (tegelik, st ümardamata). Märkige kas vahemik (b, c) ja/või parim üksikväärtus (d).*
3.3 **Hinnangu liik**	*Parim hinnang / mitme aasta keskmine / 95 % usaldusvahemik / miinimum*	
3.4 **Asurkonna suurus Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	
3.5 **Allikad**	*Esitage bibliograafilised viited, lingid veebisaitidele, ekspertide kontaktandmed jne. Vabas vormis tekst*	

3.6 **Muutus ja selle põhjus (alates eelmisest aruandest)**	*Kas aruandeperioodide vahel on toimunud muutusi? Kui jah, võib punktide b–f hulgast valida rohkem kui ühe variandi:* a) *ei, muutusi ei ole* b) *jah, tegeliku muutuse tõttu* c) *jah, tänu paarematele teadmistele / täpsematele andmetele* d) *jah, teistsuguse meetodi kasutamise tõttu* e) *jah, kuid muutuse laad ei ole teada* f) *jah, muudel põhjustel*
	Muutus on põhiliselt toimunud järgmisel põhjusel (valige üks järgmistest): a) *tegelik muutus* b) *paremad teadmised või täpsemad andmed* c) *teistsuguse meetodi kasutamine* d) *teadmata* e) *muud põhjused*
3.7 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljadel 3.1 kuni 3.6 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

4 **Asurkonna trend**		
4.1 **Lühiajaline trend (viimased 12 aastat)**		
4.1.1 **Lühiajaline trend Ajavahemik**	*Jooksev 12aastane ajavahemik või sellele võimalikult lähedane ajavahemik, nt aruandlusperioodi 2019–2024 puhul on see ajavahemik 2013–2024*	
4.1.2 **Lühiajaline trend Suund**	*Valige üks järgmistest:* a) *stabiilne* b) *kõikuv* c) *kasvav* d) *kahanev* e) *ebakindel* f) *teadmata*	
4.1.3 **Lühiajaline trend Suurus**	a) **Miinimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 4.1.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	b) **Maksimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 4.1.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	c) **Parim üksikväärtus**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 4.1.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
4.1.4 **Lühiajaline trend Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	
4.1.5 **Allikad**	*Esitage bibliograafilised viited, lingid veebisaitidele, ekspertide kontaktandmed jne.* *Vaba tekst.*	
4.2 **Pikaajaline trend (alates umbes 1980. aastast)**		
4.2.1 **Pikaajaline trend Ajavahemik**	*Ajavahemik alates umbes 1980. aastast kuni aruandeperioodi lõpuni*	
4.2.2 **Pikaajaline trend Suund**	*Valige üks järgmistest:* a) *stabiilne* b) *kõikuv* c) *kasvav* d) *kahanev* e) *ebakindel* f) *teadmata*	

4.2.3 **Pikaajaline trend Suurus**	a) **Miinimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 4.2.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	b) **Maksimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 4.2.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	c) **Parim üksikväärtus**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 4.2.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
4.2.4 **Pikaajaline trend Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	
4.2.5 **Allikad**	*Esitage bibliograafilised viited, lingid veebisaitidele, ekspertide kontaktandmed jne.* *Vabas vormis tekst*	
4.3 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab punktides 4.1 kuni 4.2 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*	

5 **Pesitsusaegne levikukaart ja levik**	
5.1 **Tundlikud liigid**	*Esitatud ruumiandmed on seotud liigiga (või alamasurkonnaga), mida käsitatakse tundlikuna* ☐ *JAH* ☐ *EI*
5.2 **Aasta või ajavahemik**	*Aasta või ajavahemik, mille jooksul pesitsusala viimati kindlaks tehti*
5.3 **Pesitsusaegne levikukaart**	*Esitage kaart koos asjakohaste metaandmetega, järgides selgitavates märkustes esitatud tehnilisi kirjeldusi. Liikide leviku standard on ETRS 89 ruutvõrgu 10 × 10 km suurused võrguruudud, LAEA (EPSG:3035) projektsioon.*
5.4 **Pesitsusaegne levik**	*Pesitsusaegse leviku kogupindala (km²)*
5.5 **Pesitsusaegne levik Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*
5.6 **Lisakaardid** *Vabatahtlik*	*Liikmesriigid võivad esitada lisakaardi, mis erineb andmeväljal 5.3 nimetatud standardesitusest, ja/või levilakaardi*
5.7 **Allikad**	*Esitage bibliograafilised viited, lingid veebisaitidele, ekspertide kontaktandmed jne.*
5.8 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljadel 5.1 kuni 5.7 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

6 **Pesitsusaegse leviku trend**		
6.1 **Lühiajaline trend (viimased 12 aastat)**		
6.1.1 **Lühiajaline trend Ajavahemik**	*Jooksev 12aastane ajavahemik või sellele võimalikult lähedane ajavahemik, nt aruandlusperioodi 2019–2024 puhul on see ajavahemik 2013–2024*	
6.1.2 **Lühiajaline trend Suund**	*Valige üks järgmistest:* a) *stabiilne* b) *kõikuv* c) *kasvav* d) *kahanev* e) *ebakindel* f) *teadmata*	
6.1.3 **Lühiajaline trend Suurus**	a) **Miinimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 6.1.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	b) **Maksimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 6.1.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	c) **Parim üksikväärtus**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 6.1.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
6.1.4 **Lühiajaline trend Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	
6.1.5 **Allikad**	*Esitage bibliograafilised viited, lingid veebisaitidele, ekspertide kontaktandmed jne. Vabas vormis tekst*	
6.2 **Pikaajaline trend (alates umbes 1980. aastast)**		
6.2.1 **Pikaajaline trend Ajavahemik**	*Ajavahemik alates umbes 1980. aastast kuni aruandeperioodi lõpuni*	
6.2.2 **Pikaajaline trend Suund**	*Valige üks järgmistest:* a) *stabiilne* b) *kõikuv* c) *kasvav* d) *kahanev* e) *ebakindel* f) *teadmata*	
6.2.3 **Pikaajaline trend Suurus**	a) **Miinimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 6.2.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	b) **Maksimum**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 6.2.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c).*
	c) **Parim üksikväärtus**	*Protsentuaalne muutus andmeväljal 6.2.1 osutatud perioodi jooksul. Märkige kas vahemik (a, b) ja/või parim üksikväärtus (c)*
6.2.4 **Pikaajaline trend Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	

6.2.5 **Allikad**	*Esitage bibliograafilised viited, lingid veebisaitidele, ekspertide kontaktandmed jne.* *Vabas vormis tekst*
6.3 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab punktides 6.1 ja 6.2 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

7 **Põhilised survetegurid ja ohud**	
7.1 **Survetegurite iseloomustus**	
a) **Survetegur**	*Nimetage kuni 20 survetegurit, kasutades teabeportaalis esitatud koodiloendit, ning täitke punktid b–g iga surveteguri kohta.*
b) **Aeg**	☐ *minevikus, kuid nüüd tänu meetmetele peatatud* ☐ *kestab* ☐ *kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus* ☐ *ainult tulevikus*
c) **Ulatus (mõjutatud asurkonna osakaal)**	*Märkige „kestab“ ja „kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus“ puhul:* ☐ *kogu asurkond >90 %* ☐ *enamus 50–90 %* ☐ *vähemus <50 %*
d) **Mõju (liigi asurkonnale või elupaigale)**	*Märkige „kestab“ ja „kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus“ puhul:* ☐ *suur mõju* ☐ *keskmine mõju* ☐ *väike mõju*
e) **Asukoht (kus survetegur peamiselt toimib)**	☐ *liikmesriigis* ☐ *mujal ELis* ☐ *väljaspool ELi* ☐ *nii ELis kui ka väljaspool seda* ☐ *teadmata*
f) **Liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik**	*Täitke, kui valisite surveteguri „liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik“. Valige asjakohaste liikide loetelust (vt artikli 12 teemaline teabeportaal).*
g) **Muu invasiivne võõrliik** *Vabatahtlik*	*Täitke, kui valisite surveteguri „muu invasiivne võõrliik – muu kui liidu jaoks probleemne liik“. Valige EASINi andmebaasist (vt artikli 12 teemaline teabeportaal).*
7.2 **Kasutatud meetodid** *Vabatahtlik*	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*
7.3 **Teabeallikad** *Vabatahtlik*	*Esitage survetegurite olemasolu kinnitavad teabeallikad (URL, metaandmed), kui need on olemas*
7.4 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljal 7.1 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

8 **Kaitsemeetmed**	
8.1 **Meetmete seis**	*Kas meetmeid on vaja?* ☐ *JAH* ☐ *EI* *Kui JAH, märkige meetmete seis (valige ainult üks variant):* a) *meetmed on kindlaks määratud, kuid neid ei ole veel võetud* b) *meetmeid on vaja, kuid neid ei ole võimalik kindlaks määrata* c) *osa kindlaksmääratud meetmetest on võetud* d) *enamik kindlaksmääratud meetmetest / kõik kindlaksmääratud meetmed on võetud*
8.2 **Võetud meetmete ulatus**	*Täitke, kui valisite „c) osa kindlaksmääratud meetmetest on võetud“ või „d) enamik kindlaksmääratud meetmetest / kõik kindlaksmääratud meetmed on võetud“ (8.1).* *Need mõjutavad (valige ainult üks variant)* a) *<50 %* b) *50–90 % või* c) *>90 %* *asurkonnast*
8.3 **Võetud meetmete peamine eesmärk**	A. *Märkige võetud meetmete peamine eesmärk (peamised eesmärgid):* a) *säilitada liigi praegune levila, arvukus ja/või elupaik* b) *laiendada liigi praegust levilat* c) *suurendada asurkonda ja/või parandada asurkonna dünaamikat (parandada paljunemise edukust, vähendada suremust, parandada vanuselist/soolist struktuuri)* d) *taastada liigi elupaik*
	B. *Kui eespool on valitud rohkem kui üks variant, märkige siia peamine (esmane) eesmärk (st valige ainult üks variant):* *praeguse olukorra säilitamine / levila laiendamine / asurkonna suurendamine või selle olukorra parandamine / elupaiga taastamine*
8.4 **Meetmete võtmise koht**	*Märkige koht, kus meetmeid võeti (märkige ainult üks variant):* a) *ainult Natura 2000 sees* b) *nii Natura 2000 sees kui ka väljaspool seda* c) *ainult väljaspool Natura 2000*
8.5 **Meetmete mõju avaldumine** *(kui meetmed hakkavad surveteguri/-tegureid neutraliseerima ja avaldama positiivset mõju)*	*Märkige meetmete mõju avaldumise ajaline raamistik (seoses andmeväljal 8.3 märgitud peamise eesmärgiga) – (valige ainult üks variant):* a) *lühikese aja jooksul (jooksval aruandeperioodil, st 2019–2024)* b) *keskmise aja jooksul (kahel järgmisel aruandeperioodil, st 2025–2036)* c) *pika aja jooksul (nt pärast 2036. aastat)*
8.6 **Peamiste kaitsemeetmete loetelu**	*Nimetage kuni 20 meedet, kasutades artikli 12 teemalises teabeportaalis esitatud koodiloendit*
8.7 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljadel 8.1 kuni 8.6 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

9 **Natura 2000 (linnualade) võrgustikuga kaetus**		
Esitada kõigi direktiivi 2009/147/EÜ I lisas loetletud liikide ja I lisas loetlemata liikide kohta, mis põhjustavad linnuala moodustamise (kasutada tuleks teabeportaalis olevat linnuliikide kontrollnimekirja)		
9.1 **Asurkonna suurus Natura 2000 (linnualade) võrgustikus** *(riigi tasandil, sh kõik alad, kus liik esineb)*	a) **Üksus**	*Kasutage sama üksust nagu andmeväljal 3.2.a*
	b) **Miinimum**	*Arv (tegelik, st ümardamata). Märkige kas vahemik (b, c) ja/või parim üksikväärtus (d).*
	c) **Maksimum**	*Arv (tegelik, st ümardamata). Märkige kas vahemik (b, c) ja/või parim üksikväärtus (d).*
	d) **Parim üksikväärtus**	*Arv (tegelik, st ümardamata). Märkige kas vahemik (b, c) ja/või parim üksikväärtus (d).*
9.2 **Hinnangu liik**	*Parim hinnang / mitme aasta keskmine / 95 % usaldusvahemik / miinimum*	
9.3 **Asurkonna suurus võrgustikus** **Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	
9.4 **Asurkonna suuruse lühiajaline trend võrgustikus** **Suund**	*Asurkonna suuruse lühiajaline trend andmeväljal 4.1.1 märgitud ajavahemiku jooksul. Valige üks järgmistest:* a) *stabiilne* b) *kõikuv* c) *kasvav* d) *kahanev* e) *ebakindel* f) *teadmata*	
9.5 **Asurkonna suuruse lühiajaline trend võrgustikus** **Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*	
9.6 **Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljadel 9.1 kuni 9.5 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*	

10 **Edusammud rahvusvaheliste liigi tegevuskavade, kaitsekorralduskavade ja kasutamise lühijuhistega seotud töös**	
Täitke liigi/alamliigi tasandil	
10.1 **Rahvusvahelise kava liik**	*Liigi tegevuskava / kaitsekorralduskava / kasutamise lühijuhised (kasutada tuleks teabeportaali loetelu liikidest, millel on olemas liigi tegevuskava / kaitsekorralduskava / kasutamise lühijuhised)*
10.2 **Kas on vastu võetud riiklik kava, mis on seotud rahvusvahelise liigi tegevuskavaga / kaitsekorralduskavaga / kasutamise lühijuhistega?**	☐ *JAH* ☐ *EI*

10.3	**Rahvusvaheliste liigi tegevuskavade tõhususe hindamine ülemaailmselt ohustatud liikide puhul**	*Märkige, kas liigi seisund riigis (arvukuse ja levila seisukohalt) (valige ainult üks variant):* a) *liigub kava eesmärgi (eesmärkide) suunas* b) *on muutumatu* c) *muutub võrreldes kava eesmärgiga (eesmärkidega) järjest halvemaks*
10.4	**Kaitsekorralduskavade tõhususe hindamine ebasoodsa seisundiga jahitavate liikide puhul**	*Märkige, kas liigi seisund riigis (arvukuse ja levila seisukohalt) (valige ainult üks variant):* a) *paraneb* b) *on muutumatu* c) *muutub järjest halvemaks*
10.5	**Lisateabe allikad**	*Veebilingid (nt riikliku kava jaoks), avaldatud aruanded jne.* *Vabas vormis tekst*

11 Teave direktiivi 2009/147/EÜ II lisas osutatud liikide kohta

Täitke liigi/alamliigi tasandil

11.1	**Kas liigile peetakse riigis jahti?**	*Kas liigile peetakse riigis jahti?* ☐ *JAH* ☐ *EI* *Kui jah, täitke andmeväljad 11.2 kuni 11.4*
11.2	**Jahisaak**	*Esitage jahisaagi riiklik statistika aruandeperioodi kohta*

a) **Üksus**	*Üksikisendid*						
b) **Hooaeg** *(vabatahtlik)*	*Märkige, kas see teave on seotud talvituva või läbirändel oleva asurkonnaga (kui ei ole täidetud, eeldatakse, et talvituvat ja läbirändel olevat asurkonda ei eristata)*						
c) **Statistika / arvnäitajad (üksikisenditena)**	*Esitage aruandlusperioodi statistika jahihooaegade või aastate (kui hooaega ei kasutata) lõikes.*						
	Hooaeg / aasta 1	*Hooaeg / aasta 2*	*Hooaeg / aasta 3*	*Hooaeg / aasta 4*	*Hooaeg / aasta 5*	*Hooaeg / aasta 6*
Miinimum (tegelik, st ümardamata)						
Maksimum (tegelik, st ümardamata)						
Teadmata						

11.3	**Jahisaak** **Kasutatud meetod**	*Valige üks järgmistest meetoditest:* a) *täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang* b) *põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel* c) *põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel* d) *ebapiisavad või puuduvad andmed*
11.4	**Lisateave** *Vabatahtlik*	*Muu asjakohane teave, mis täiendab andmeväljadel 11.1 kuni 11.3 nõutud andmeid* *Vabas vormis tekst*

Selgitavad märkused

direktiivi 2009/147/EÜ (linnudirektiiv) artiklis 12 osutatud aruande vormi juurde

SISUKORD

Lk

Sissejuhatus 33

A OSA ÜLDINE ARUANDEVORM 34

Liikmesriik 34

1. Direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamised saavutused 34

1.1. Tekst riigikeeles 34

1.2. Tõlge inglise keelde (vabatahtlik) 35

1.3. Edulugudes esitatud liigi/alamliigi nimetus, kood ja hooaeg 35

2. Põhilised teabeallikad direktiivi 2009/147/EÜ rakendamise kohta 35

2.1. Üldteave direktiivi 2009/147/EÜ kohta 35

2.2. Teave Natura 2000 (linnualade) võrgustiku kohta 35

2.3. Seirekavad (direktiivi 2009/147/EÜ artikli 4 lõige 1 ja artikkel 10) 35

2.4. Liikide kaitse (direktiivi 2009/147/EÜ artiklid 5–8) 35

2.5. Direktiivi ülevõtmine (õigustekstid) 35

3. Linnuasurkondade kaitse, hoidmise ja säästva kasutamise aluseks vajalik uurimistöö ja muu töö (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 10) 36

3.1. Riiklik linnuatlas 36

3.2. Riiklik linnuseire ülevaade 36

3.3. Riiklik lindude punane raamat 36

3.4. Muud üleeuroopalist huvi pakkuvad väljaanded (nt riiklik ülevaade ohustatud liikidega seotud meetmetest) 36

4. Looduslikult mitteesinevad linnuliigid (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 11) 36

4.1. Liigi teaduslik nimetus 36

4.2. Alamüksus 36

4.3. Sissetoomiseks tehtud õigusliku otsuse põhisisu 37

4.4. Konsulteerimine komisjoniga 37

4.5. Lisateave (vabatahtlik) 37

B OSA LINNULIIKIDE SEISUNDIT JA TRENDE KÄSITLEV ARUANDEVORM (DIREKTIIVI 2009/147/EÜ ARTIKKEL 12) 37

Aruandealused liigid 37

Selgitavad märkused linnuliikide seisundi ja trendide aruande vormi täitmiseks 40

1. Teave liigi kohta 42

1.1. Liikmesriik 42

1.2. Liigi kood 42

1.3. EURINGi kood 42

1.4. Liigi teaduslik nimetus 42

1.5. Alamasurkond 43

1.6. Sünonüüm (vabatahtlik) 43
1.7. Tavanimetus (vabatahtlik) 43
2. Hooaeg 43
2.1. Hooaeg 43
2.2. Esmakordne aruandlus 43
2.3. Lisateave 43
3. Asurkonna suurus 43
3.1. Aasta või periood 43
3.2. Asurkonna suurus 43
3.3. Hinnangu liik 44
3.4. Kasutatud meetod 45
3.5. Allikad 45
3.6. Muutus ja selle põhjus (alates eelmisest aruandest) 45
3.7. Lisateave (vabatahtlik) 46
4. Asurkonna trend 46
4.1. Lühiajaline trend (viimased 12 aastat) 46
4.1.1. Lühiajalise trendi periood 46
4.1.2. Lühiajalise trendi suund 46
4.1.3. Lühiajalise trendi suurus 47
4.1.4. Lühiajaline trend – kasutatud meetod 48
4.1.5. Allikad 48
4.2. Pikaajaline trend (alates umbes 1980. aastast) 48
4.2.1. Pikaajalise trendi periood 48
4.2.2. Pikaajalise trendi suund 48
4.2.3. Pikaajalise trendi suurus 49
4.2.4. Pikaajaline trend – kasutatud meetod 49
4.2.5. Allikad 49
4.3. Lisateave (vabatahtlik) 49
5. Pesitsusaegne levikukaart ja levik 49
5.1. Tundlikud liigid 49
5.2. Aasta või periood 49
5.3. Pesitsusaegse leviku kaart 49
5.4. Pesitsusaegne levik 50
5.5. Kasutatud meetod 50
5.6. Lisakaardid (vabatahtlik) 50
5.7. Allikad 51
5.8. Lisateave (vabatahtlik) 51
6. Pesitsusaegse leviku trend 51
6.1. Lühiajaline trend (viimased 12 aastat) 51
6.1.1. Lühiajalise trendi periood 51
6.1.2. Lühiajalise trendi suund 51

6.1.3. Lühiajalise trendi suurus 51
6.1.4. Lühiajaline trend – kasutatud meetod 52
6.1.5. Allikad 52
6.2. Pikaajaline trend (alates umbes 1980. aastast) 52
6.2.1. Pikaajalise trendi periood 52
6.2.2. Pikaajalise trendi suund 53
6.2.3. Pikaajalise trendi suurus 53
6.2.4. Pikaajaline trend – kasutatud meetod 53
6.2.5. Allikad 53
6.3. Lisateave (vabatahtlik) 53
7. Põhilised surveteguri ja ohud 53
7.1. Surveteguri iseloomustus 54
7.2. Kasutatud meetodid (vabatahtlik) 55
7.3. Teabeallikad (vabatahtlik) 56
7.4. Lisateave (vabatahtlik) 56
8. Kaitsemeetmed 56
8.1. Meetmete seis 56
8.2. Võetud meetmete ulatus 56
8.3. Võetud meetmete peamine eesmärk 56
8.4. Meetmete võtmise koht 57
8.5. Meetmete mõju avaldumine 57
8.6. Peamiste kaitsemeetmete loetelu 57
8.7. Lisateave (vabatahtlik) 57
9. Natura 2000 (linnualade) võrgustikuga hõlmatus 57
9.1. Asurkonna suurus Natura 2000 (linnualade) võrgustikus 58
9.2. Hinnangu liik 58
9.3. Asurkonna suurus võrgustikus – kasutatud meetod 58
9.4. Asurkonna suuruse lühiajaline trend võrgustikus – suund 58
9.5. Asurkonna suuruse lühiajaline trend võrgustikus – kasutatud meetod 59
9.6. Lisateave (vabatahtlik) 59
10. Edusammud rahvusvaheliste liigi tegevuskavade, kaitsekorralduskavade ja kasutamise lühijuhistega seotud töös 59
10.1. Rahvusvahelise kava liik 59
10.2. Kas on vastu võetud riiklik kava, mis on seotud rahvusvahelise liigi tegevuskavaga / kaitsekorralduskavaga / kasutamise lühijuhistega? 60
10.3. Liigi tegevuskavade tõhususe hindamine ülemaailmselt ohustatud liikide puhul 60
10.4. Kaitsekorralduskavade tõhususe hindamine ebasoodsa seisundiga jahitavate liikide puhul 60
10.5. Lisateabe allikad 61

11. Teave II lisa liikide kohta (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 7) 61
11.1. Kas liigile peetakse riigis jahti? 61
11.2. Jahisaak 61
11.3. Jahisaak – kasutatud meetod 61
11.4. Lisateave (vabatahtlik) 61
Viited 61

Sissejuhatus

Direktiivi 2009/147/EÜ rakendamise ja edu keskne element on heal tasemel teave linnuliikide seisundi ja trendide kohta, nagu on nõutud selle direktiivi artiklis 12. Andmed ja teave peavad olema struktureeritud ja võrreldavas vormis, et komisjon saaks andmeid koguda ja analüüsida. Struktureeritud vormis andmete esitamise õiguslik alus on artikli 12 lõike 1 teine lõik.

Käesolevas dokumendis antakse teavet ja juhiseid selle kohta, kuidas täita artikli 12 kohase aruandevormi eri andmevälju (A osa ja B osa). See koosneb peamiselt igal väljal esitatava teabe kirjeldustest ja põhinõuetest, millele esitatav teave peab vastama.

Üksikasjalikumad kirjeldused esitatud teabe korral kasutatavate mõistete ja meetodite kohta on esitatud suunistes, mis ei ole käesoleva rakendusakti osa. Lisaks tehakse artikli 12 teemalise veebipõhise teabeportaali kaudu kättesaadavaks täiendavad dokumendid, mida tuleks kasutada aruandevormi nõuetekohaseks täitmiseks.

Artikli 12 teemaline teabeportaal

Teabeportaal sisaldab dokumente, mis on seotud direktiivi 2009/147/EÜ artikli 12 kohastes aruandevormides esitatud teabega.

See hõlmab järgmist:

— aruandevorm ning selgitavad märkused ja suunised;

— viitematerjal, nt linnuliikide kontrollnimekirjad, survetegurite ja ohtude loetelu, kaitsemeetmete loetelu ja Euroopa ruutvõrgud (10×10 km ETRS), mida tuleks kasutada leviku kaardistamiseks;

— suuniseid illustreerivad näited.

A OSA

ÜLDINE ARUANDEVORM

Üldaruanne on lühike struktureeritud vorm, mille eesmärk on võtta kokku kõige olulisemad faktid ja arvud direktiivi 2009/147/EÜ üldise rakendamise kohta, sh lingid üksikasjalikumatele teabeallikatele.

Iga liikmesriik peab koostama ühe üldaruande, mis hõlmab liikmesriigi kogu Euroopa territooriumi.

Vabas vormis teksti väljadel võib kasutada ükskõik millist ELi ametlikku keelt. Siiski soovitatakse kasutada inglise keelt.

Kõik aruandeväljadele sisestatavad internetiaadressid peaksid olema esitatud täielikuna, sh alguses olev „http://“ või „https://“ sõltuvalt sellest, mida kasutatakse.

Liikmesriik

Liikmesriigid peaksid valima oma liikmesriigi kahetähelise koodi ISO 3166-st vastavalt artikli 12 teemalises teabeportaalis esitatud loetelule. Ärge esitage riigi tasandist madalama tasandi kohta eraldi üldaruandeid.

1. Direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamised saavutused

Selle osa eesmärk on anda teavet direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamiste saavutuste, sh linnualade võrgustiku kohta liikmesriigis aruandeperioodil. Teave tuleks eelkõige esitada riigikeeles (andmeväli 1.1), võimaluse korral tõlkega inglise keelde (vabatahtlik andmeväli 1.2).

1.1. Tekst riigikeeles

Peamised saavutused

Kirjeldage lühidalt linnudirektiiviga seotud peamisi saavutusi aruandeperioodil ning pöörake erilist tähelepanu linnualade võrgustikule. Siin võib kirjeldada näiteks:

— tõendatud kasu eri liikidele;

— kogemusi uute või täiustatud kaitsekorralduse meetoditega;

— positiivseid muutusi üldsuse heakskiidus bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisele;

— paremat koostööd ametiasutuste, looduskaitsetöötajate ja muude huvirühmade vahel;

— peamisi nõuete täitmise tagamise juhtumeid;

— algatusi Natura 2000 alade rajamise ja kohaliku majanduse ühendamiseks;

— võõrliikide poolt pärismaistele linnuliikidele avaldatava mõju minimeerimiseks võetud meetmeid kooskõlas invasiivseid võõrliike ([1]) käsitleva määrusega (EL) nr 1143/2014;

— teavet, mis täiendab punktis 3 esitatud teavet linnuasurkondade kaitse, hoidmise ja säästva kasutamise aluseks vajaliku uurimistöö ja muu töö kohta. See võib hõlmata ettepanekuid kiireloomuliseks uurimistööks, mis vajab ELi tasandil koordineerimist (nt programmi LIFE vahendite kaudu);

— võetud meetmeid ja nende mõju (saavutused);

— edutegureid, edasisi samme ja Natura 2000 rolli.

Eduloo näide

Kui edulugu on olemas, annab selle esitamine liikmesriigile võimaluse näidata, kuidas direktiiv seal riigis toimib. Iga edulugu peaks põhinema mõnel taksonil, mille olukord aruandeperioodil tegelikult paranes, st mille arvukus on lühiajalises perspektiivis kasvanud (pesitsemine või talvitumine), olenemata pikaajalisest trendist, või mille arvukus on lühiajalises perspektiivis stabiilne/kõikuv, kui pikaajaline trend näitab kahanemist. Kirjeldatud edasiminekud peaksid põhinema kaitsemeetmetel ja käima jooksva aruandeperioodi kohta, kuid võivad hõlmata ka meetmeid, millega alustati varem.

([1]) http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Soovitatud ülesehitus

— Märkige liik/hooaeg

— Taustteave liigi kohta, hiljutised trendid ja nende põhjused (survetegurid jne), kaitseprobleemid

— Võetud meetmed ja nende mõju (saavutused)

— Natura 2000 võrgustiku roll (vajaduse korral)

— Edutegurid

— Edasised sammud

Tekst peaks olema maksimaalselt 2–3 lehekülge pikk. Kui liikmesriik soovib esitada muid dokumente lisaks neile, mida nõutakse, peaks ta sellised dokumendid märkima lisadena koos failinimedega käesoleva välja lõppu ning laadima asjaomased failid koos ülejäänud aruandega üles EEA aruandlusmehhanismi.

1.2. **Tõlge inglise keelde (vabatahtlik)**

See on vabatahtlik andmeväli, kus võib tõlkida andmeväljal 1.1 esitatud teabe inglise keelde (kui see esitati mõnes muus keeles).

1.3. **Edulugudes esitatud liigi/alamliigi nimetus, kood ja hooaeg**

See andmeväli tuleb täita, kui edulugu kasutatakse andmeväljal 1.1 kirjeldatud peamiste direktiiviga seotud saavutuste esiletõstmiseks. Valida võib mitu liiki.

Märkige:

(a) linnuliigi kood ja nimetus

(b) hooaeg.

2. **Põhilised teabeallikad direktiivi 2009/147/EÜ rakendamise kohta**

Selle punkti eesmärk on suunata huvitatud üldsust direktiiviga 2009/147/EÜ ja asjaomase liikmesriigi linnualade võrgustikuga seotud teabeallikate juurde. Üldiselt on vaja ainult linke internetiaadressidele. Kasutada võib aga ka vabas vormis teksti, kui on vaja selgitada, kuidas teabeallikale juurde pääseda, nt mitme teabeallika korral. Täita tuleb kõik järgmised väljad.

2.1. **Üldteave direktiivi 2009/147/EÜ kohta**

Esitage lingid direktiivi käsitlevale üldisele teabele (nt ELi loodusdirektiive tutvustav riiklik portaal).

2.2. **Teave Natura 2000 (linnualade) võrgustiku kohta**

Esitage lingid linnualade võrgustikku käsitlevale üldisele teabele (nt Natura 2000 alade veebipõhised andmebaasid, võrgustikku tutvustavad väljaanded).

2.3. **Seirekavad (direktiivi 2009/147/EÜ artikli 4 lõige 1 ja artikkel 10)**

Esitage lingid seiret käsitlevale üldteabele (nt riiklikke seirekavasid tutvustav portaal, seiresuunised).

2.4. **Liikide kaitse (direktiivi 2009/147/EÜ artiklid 5–8)**

Esitage lingid liikide kaitset käsitlevale üldisele teabele.

2.5. **Direktiivi ülevõtmine (õigustekstid)**

Esitage lingid direktiivi ülevõtmist käsitlevale üldisele teabele.

3. **Linnuasurkondade kaitse, hoidmise ja säästva kasutamise aluseks vajalik uurimistöö ja muu töö (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 10)**

See punkt on seotud direktiivi 2009/147/EÜ artikli 10 lõikest 2 tuleneva kohustusega, mille kohaselt liikmesriigid saadavad komisjonile kogu vajaliku teabe, mis võimaldab komisjonil võtta asjakohaseid meetmeid linnuasurkondade kaitse, hoidmise ja säästva kasutamise aluseks vajaliku uurimistöö ja muu töö koordineerimiseks. Täiendava asjakohase vabas vormis teabe seoses direktiivi 2009/147/EÜ artikli 10 rakendamisega võib esitada punktis 1 (peamised saavutused). Nõutav teave piirdub järgmisega.

3.1. **Riiklik linnuatlas**

Märkige kõige uuema riikliku linnuatlase pealkiri (andmeväli 3.1.1) koos avaldamisaastaga (andmeväli 3.1.2) ja veebilink või bibliograafiline viide (andmeväli 3.1.3).

3.2. **Riiklik linnuseire ülevaade**

Märkige aruandlusperioodil avaldatud riiklike linnuseire ülevaadete pealkiri vms ja lühikirjeldus, sh hõlmatud liigid, peamised tulemused jne (andmeväli 3.2.1); kasutage kuni 500 tähemärki. Märkige avaldamisaasta (andmeväli 3.2.2) ja veebilink või bibliograafiline viide (andmeväli 3.2.3). Korrake andmevälju 3.2.1 kuni 3.2.3, kui avaldatud on rohkem kui üks ülevaade.

3.3. **Riiklik lindude punane raamat**

Märkige kõige uuema riikliku lindude punase raamatu pealkiri (andmeväli 3.3.1) koos avaldamisaastaga (andmeväli 3.3.2) ja veebilink või bibliograafiline viide (andmeväli 3.3.3).

3.4. **Muud üleeuroopalist huvi pakkuvad väljaanded (nt riiklik ülevaade ohustatud liikidega seotud meetmetest)**

Märkige muude aruandlusperioodil avaldatud või uusimate üleeuroopalist huvi pakkuvate väljaannete (nt riiklik ülevaade ohustatud liikidega seotud meetmetest) pealkirjad vms ja lühikirjeldus, sh hõlmatud liigid, peamised tulemused jne (andmeväli 3.4.1); kasutage kuni 500 tähemärki. Märkige avaldamisaasta (andmeväli 3.4.2) ja veebilink või bibliograafiline viide (andmeväli 3.4.3). Korrake andmevälju 3.4.1 kuni 3.4.3, kui avaldatud on rohkem kui üks ülevaade; esitage kuni kümme väljaannet.

Üldisemat teavet direktiivi 2009/147/EÜ artikli 10 rakendamise kohta saab esitada punkti 1 vabas vormis teksti väljal direktiiviga 2009/147/EÜ seotud peamiste saavutuste all.

4. **Looduslikult mitteesinevad linnuliigid (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 11)**

See punkt on seotud direktiivi 2009/147/EÜ artiklist 11 tuleneva kohustusega, mille kohaselt „[l]iikmesriigid tagavad, et liikmesriigi Euroopa territooriumil looduslikult mitteesinevate linnuliikide sissetoomine ei ohustaks kohalikku taimestikku ega loomastikku. Sellega seotud küsimustes konsulteerivad nad komisjoniga.“

Seda punkti ei tuleks täita, kui aruandeperioodil ei ole konsulteeritud artikli 11 kohase sissetoomise üle, ei ole tehtud selle kohta otsust ega ole viidud seda täide.

Igast liigist tuleb teatada järgmiselt.

4.1. **Liigi teaduslik nimetus**

Esitage liigi teaduslik nimetus.

4.2. **Alamüksus**

Kasutage alamasurkonna kirjeldust, kui see on asjakohane.

4.3. **Sissetoomiseks tehtud õigusliku otsuse põhisisu**

Esitage sissetoomiseks tehtud õigusliku otsuse põhisisu (vabas vormis tekst; kuni 250 tähemärki), sh põhjendus, isendite arv ja lubade kehtivusaeg.

4.4. **Konsulteerimine komisjoniga**

Märkige komisjoniga konsulteerimise kuupäev.

4.5. **Lisateave (vabatahtlik)**

Punktiga 4 seotud lisateabe võib esitada vabatahtlikul andmeväljal 4.5.

B OSA

LINNULIIKIDE SEISUNDIT JA TRENDE KÄSITLEV ARUANDEVORM (DIREKTIIVI 2009/147/EÜ ARTIKKEL 12)

Aruandealused liigid

Taksonoomia ja nomenklatuur

Taksonoomia ja nomenklatuur, mida tuleks kasutada artikli 12 kohases liikide kontrollnimekirjas (kättesaadav teabeportaalis), vastavad Euroopa Liidu lindude loetelus (edaspidi „ELi linnunimekiri“ ([2])) kasutatud taksonoomiale ja nomenklatuurile. 2015. aasta augustis avaldatud ja 2018. aastal ajakohastatud ELi linnunimekirja versioon sisaldas del Hoyo ja Collari 2014. aasta väljaandes ([3]) esitatud taksonoomia ja nomenklatuuri muudatusettepanekuid ning del Hoyo ja Collari 2016. aasta väljaandes vastavalt sisse viidud muudatusi. Taksonoomilisi uuendusi rakendatakse selleks, et säilitada kooskõla IUCNi järgitavate taksonoomiliste viidetega.

Üldiselt nõutakse aruandlust peamiselt liigi tasandil, sellele taksonoomilisele üksusele viidatakse kogu direktiivi tekstis, samuti kasutati seda ELi lindude seisundi varasemateks põhjalikeks hindamisteks. Harvadel juhtudel nõutakse siiski aruandeid alamüksuste kohta, st alamliigi või eristatava asurkonna kohta, kelle seisund pakub erilist huvi ja/või omab valdkonnapoliitilist tähtsust (nt direktiivi lisades esitatud alamliigi tasandil loetelude kontekstis). Täielikke üksikasjalikke põhjendusi selle kohta, millistest alamasurkondadest tuleks eraldi aru anda, saab tehnilistest suunistest mõistete ja määratluste kohta. Lihtsuse huvides kasutatakse enamikul allpool märgitud juhtudel mõistet „liik“, ka siis, kui see viitab alamüksusele.

Regulaarselt esinevad liigid

Liikmesriigid peaksid esitama aruande kõigi regulaarselt esinevate pesitsevate liikide kohta (isegi kui nende asurkonnad on väikesed või neid peetakse marginaalseteks), et saada kogu ELi hõlmav ülevaade nende asurkonna suurusest ja trendidest. Liiki võib pidada regulaarselt esinevaks näiteks siis, kui see on teataval alal pesitsenud kuueaastase aruandeperioodi neljal või enamal aastal. Sellest harvemini esinevatest liikidest tuleks samuti teatada, kui nende asurkond riigis võib esinemise aastatel moodustada olulise osa (nt > 1 %) kogu ELi asurkonnast või kui neid on varem esinenud regulaarsemalt (vt ka „Väljasurnud liigid“ allpool). Sarnaseid kriteeriume tuleks kohaldada asjakohaste (vt allpool) talvituvate ja läbirändavate liikide suhtes. Regulaarselt esinevad liigid märgitakse teabeportaalis olevasse artikli 12 kohasesse linnuliikide kontrollnimekirja esinemiskoodiga PRE.

Talvisel hooajal esinevad ja läbirändel olevad linnuliigid

Peamised talvituvad liigid

Lisaks peaksid liikmesriigid aru andma teatavate peamiste talvituvate liikide kohta, eelkõige rändveelindude kohta, nagu hanelised (pardid, haned/lagled ja luiged) ja kahlajad (kurvitsalised), keda on ELis tunduvalt arvukamalt talvel ja/või kelle asurkonna suurust ja trende on talvel parem jälgida (kui nad koonduvad hulgakaupa suhteliselt vähestesse kohtadesse). Nende liikide puhul võib nende ELi asurkonna seisundi hindamine põhineda peamiselt (või mõnel juhul täielikult) talviste asurkondade andmetel, nii et talvearuandeid küsitakse kõigilt liikmesriikidelt, kus nad regulaarselt talvituvad (vt ka „Regulaarselt esinevad liigid“ eespool). Täiendav teave põhjuste kohta, miks teatavate liikide alarühmade puhul on talvine aruandlus kohustuslik, on esitatud tehnilistes juhistes mõistete ja määratluste kohta.

([2]) Vt http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm.

([3]) del Hoyo, J. ja Collar, N. J. (2014) *HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Volume 1: Non-passerines*. Lynx Edicions, Barcelona.

Linnuala moodustamise põhjustavad liigid (sh I lisa liigid) ja direktiivi 2009/147/EÜ II lisa liigid, mis esinevad talvehooajal ja on läbirändel

Lisaks nõutakse talvearuandeid mitme muu regulaarselt talvituva liigi kohta, mis ei vasta eespool nimetatud kriteeriumidele, kuid mis on loetletud direktiivi I lisas või loetletud/määratletud liikmesriikide poolt liikidena, mis põhjustavad seoses riigis talvitumisega linnuala moodustamise. Kõigil sellistel juhtudel annavad talvearuanded tähtsat teavet direktiivi riikliku rakendamise kohta, isegi kui esitatud andmeid asurkonna suuruse ja trendide kohta ei saa alati kasutada ELi talvituva asurkonna üldiseks hindamiseks.

Üldiselt ei ole liikmesriigid kohustatud esitama aruandeid läbirändel olevate (st pesitsuskohta/pesitsuskohast ja talvitumiskohta/talvitumiskohast liikuvate) liikide asurkonna suuruse ja trendide kohta, sest riiklikke andmeid asurkonna suuruse ja trendide kohta on ELi tasandil raske koondada ilma üksikasjaliku lisateabeta, mis võimaldaks mis tahes dubleerivaks arvestuseks vajalikku tõlgendamist.

Sellest hoolimata nõutakse läbirändehooaja aruandeid teatavate peamiste rändliikide puhul, mille kohta muidu olulist teavet ei esitataks. Need liigid on järgmised:

— direktiivi 2009/147/EÜ I lisas loetletud liigid;

— muud rändliigid, mille läbirände põhjal moodustatakse linnualasid riiklikul tasandil ([4]) (nagu on märgitud teabeportaali liikide kontrollnimekirjas).

Neil juhtudel annavad (lihtsustatud) läbirändearuanded tähtsat teavet näiteks selliste läbirändavate liikide asurkonna suuruse kohta, mis põhjustavad linnuala moodustamise, ning peamistele rändliikidele riigis avalduvate survetegurite ja ohtude kohta, mida muidu mujal ei registreeritaks.

Liikmesriigid peaksid aru andma II lisa talvituvate liikide kohta, v.a sessiilsete liikide kohta, kelle puhul on nõutav ainult pesitsusaruanne. Lihtsustatud läbirändearuandeid oodatakse ka nende II lisas loetletud läbirändavate liikide kohta, kes riigis ei talvitu ega pesitse.

Rohkem teavet selle konkreetse liikide rühma kohta aruandmisest leiab

tabelis 2 aruandevormi liike käsitlevatest punktidest, mis tuleb täita eri kategooriate linnuliikide pesitsus-, talvitumis- ja läbirändehooaja kohta.

Eksikülalised ja juhuslikud liigid

Eksikülalised on linnud, kes on eksinud väljapoole oma tavapärast pesitsus-, talvitumis- või rändeala. ELi linnunimekirja A kategooria eksikülaliste osas on üle 300 liigi ja mitu muud liiki esineb mõnes ELi osas regulaarse liigina, kuid teistes liikmesriikides vaid eksikülalisena. Kuna eksikülaliste esinemine on ettearvamatu ja kajastab tõenäoliselt suuresti väliseid tegureid (klimaatilised tingimused peamistel rändeperioodidel, trendid väljaspool ELi jne), ei ole neist artikli 12 kohastes aruannetes vaja teatada. Sama kehtib juhuslike liikide kohta, kes võivad olla lähemal oma tavapärasele levikulale, kuid kelle esinemine asjaomases liikmesriigis ja/või asjaomasel hooajal ei ole regulaarne või stabiilne (vt eespool „Regulaarselt esinevad liigid“).

Uustulnukad

Mõnel juhul ei pruugi liik veel regulaarselt pesitseda ega talvituda, kuid on tõenäoline (nt naaberriikide uusimate esinemismustrite või sarnaste trendide põhjal), et asustamine on käimas või et liik hakkab tavakülaliseks muutuma. Neil juhtudel julgustatakse liikmesriike kõnealuste liikide kohta aru andma, isegi kui ei ole võimalik esitada üksikasju kõigi allpool toodud punktide ja väljade kohta. Riiklikus kontrollnimekirjas märke „ARR“ (mis näitab, et nad on liikmesriigi asustanud lühiajalise trendi perioodil) all loetletud liikide puhul on kvaliteedi tagamise kontroll / kvaliteedikontroll teatavate väljade puhul (nt väli 4.2.1 „Pikaajalise trendi periood“) leebem. Kui liik ei ole juba kantud liikmesriigi liikide kontrollnimekirja, võib selle lisada riikliku aruande esitamise ajal aruandlusmehhanismi kaudu.

Vt ka andmevälja 4.1.3 „Lühiajalise trendi suurus“, et saada vastus konkreetsele küsimusele, kuidas teatada trendi suurusest alates hetkest, mil asurkonna suurus on null (st uustulnukate korral).

([4]) Artikli 4 lõike 2 alusel.

Väljasurnud liigid

Liikide kohta, mis surid riigis välja enne 1980. aastat (st direktiivi 2009/147/EÜ vastuvõtmise/jõustumise paiku), ei tuleks aru anda, v.a juhul, kui käimas on riiklik uuesti loodusesse laskmise projekt. Küll aga tuleb aru anda kõigi liikide kohta, mida varem regulaarselt esines, kuid mis on riigis alates 1980. aastast välja surnud (st need liigid, mille kohta on riiklikus kontrollnimekirjas esinemise all märge „EXBA“). See hõlmab liike, mille kohta registreeriti viimane kirje (isegi kui tegemist oli üksikisendiga) pärast kuupäeva, mil direktiiv liikmesriigis jõustus; varem esines neid liike liikmesriigis alaliselt/regulaarselt.

Konkreetselt endiste pesitsevate liikide korral, kes ei pesitse enam regulaarselt, kuid keda endiselt pesitsushooajal esineb (nt paariliseta isenditena), peaksid liikmesriigid jätkama nende käsitamist regulaarselt esinevate liikidena ([5]), eriti kui nende seisund (nt direktiivi 2009/147/EÜ I lisa loetelu ja/või üldine haruldus) tähendab, et väikese arvu isendite jätkuv esinemine võib siiski pakkuda laiemat huvi.

Liike, kes asusid elama väikeste kolooniatena, kuid ei jäänud püsima ja on seetõttu jälle riigis väljasurnud liigiks muutunud (kõik see on toimunud alates 1980. aastast), tuleks käsitada juhuslike liikidena ja nende kohta ei ole vaja aru anda.

Kuigi „EXBA“ all loetletud liikide puhul ei ole alati võimalik täita kõiki asjakohaseid punkte ja andmevälju, on tähtis fikseerida aasta, mil liik riigis välja suri (või lakkas regulaarselt esinemast, kui ei ole selgesti aru saada ([6])), ning selle asurkonna umbkaudne suurus (ja pesitsusaegne levila, kui see on asjakohane) riigis 1980. aasta paiku, nii et selle vähenemise ulatust ja määra saaks arvesse võtta (üksikasjalikumaid juhiseid trendi suurust käsitleva teabe esitamiseks liikide kohta, mis trendi perioodil välja surid, vt ka andmeväljal 4.1.3 „Lühiajalise trendi suurus“).

Looduslikult mitteesinevad asurkonnad

Lisaks direktiivi artiklis 1 määratletud looduslikult esinevatele linnuliikidele nõutakse aruandlust ka direktiivi II lisas loetletud kolme laialt levinud sissetoodud liigi (*Branta canadensis* ([7]), *Meleagris gallopavo* ja *Phasianus colchicus* ([8])) kõigi asurkondade kohta ning *Columba livia* metsikute asurkondade kohta. Muude looduslikult mitteesinevate (sh ELi linnunimekirja C kategooriasse kantud ([9])) liikide kohta aru andmine on vabatahtlik, kuid seda soovitatakse juhul, kui liikmesriigis elab mujal ELis looduslikult esineva (ja seega ELi linnunimekirja A kategooriasse „pärismaine“ / „regulaarselt esinev“ kantud) liigi asurkond või kui liik kujutab endast ohtu pärismaistele asurkondadele/liikidele (st kuulub liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu ([10]): *Oxyura jamaicensis*, *Alopochen aegyptiaca*, *Threskiornis aethiopicus*, *Corvus splendens*, *Pycnonotus cafer* ja *Acridotheres tristis*).

Tabel 1

Kokkuvõte liikidest, mille kohta tuleks aru anda vastavalt artikli 12 kohase lindude kontrollnimekirja esinemiskategooriatele ja liigikoodidele

Esinemiskood/liigikood (artikli 12 kohasest kontrollnimekirjast teabeportaalis)	Kirjeldus	Aruandluskohustus
PRE	Regulaarselt esinev	Tuleb aru anda
ARR	Uustulnukas	Ei ole kohustuslik, kuid soovitatakse
EXBA	Pärast 1980. aastat välja surnud liik	Tuleb aru anda

([5]) Andmeväljal 3.7 „Lisateave“ tuleks esitada ka täiendavad üksikasjad, nt „liigi pesitsemine ei ole leidnud kinnitust alates 2008. aastast, kuid pesitsushooajal on endiselt regulaarselt täheldatud üht või kaht paariliseta isendit“.

([6]) Mitmetel riigis väljasuremise juhtudel on vaja teataval määral eksperdihinnangut/tõlgendust, kuna liigi puudumist on sageli raskem kinnitada kui selle olemasolu.

([7]) *Branta canadensis*'e looduslikud isendid (Gröönimaalt või Põhja-Ameerikast) võivad ELis esineda ka väljapoole oma levilat sattunud liigina, kuid eespool keskendutakse sissetoodud asurkondadele.

([8]) Kuigi mõned allikad viitavad sellele, et kõik *Phasianus colchicus*'e asurkonnad Kaukasusest läänes on sisse toodud (mõned võib-olla isegi juba 1300 eKr; Hagemeijer ja Blair, 1997), väidavad teised, et Kreeka säilinud asurkond ja Bulgaaria endine asurkond on/oli pärismaine (nt Sokos ja Birtsas, 2014).

([9]) Vt http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm.

([10]) Vt https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm

ntA115-X	X tähistab liigi looduslikult mitteesinevat alamasurkonda	Ei ole kohustuslik, kuid soovitatakse Kohustuslik AINULT liikide A044-X *Branta canadensis*, A115-X *Phasianus colchicus*, A460-X *Meleagris gallopavo* (looduslikult mitteesinevad asurkonnad) ja A206-X *Columba livia* (metsikud asurkonnad) kohta.

Selgitavad märkused linnuliikide seisundi ja trendide aruande vormi täitmiseks

Aruandevorm tuleks täita iga liigi ja iga hooaja kohta, mis vastab tabelis 2 esitatud kriteeriumidele. Aruandealused liigid on loetletud artikli 12 kohases kontrollnimekirjas.

Mõne liikmesriigi puhul tuleks ette näha eraldi aruandevorm eraldiseisvate riigi tasandist madalama tasandi üksuste kohta. See kehtib Assooride (Portugal), Madeira (Portugal) ja Kanaari saarte (Hispaania) puhul. Eelnevad ELi tasandi hindamised on näidanud, et paljudel Makaroneesia linnuasurkondadel on Ibeeria omadest väga erinev seisund ja trendid, seepärast on alates aruandeperioodist 2008–2012 rakendatud eraldi aruandlust riigi tasandist madalamate territooriumide puhul.

Linnuliikide seisundit ja trende käsitleva aruande vorm (edaspidi „liikide aruanne“) koosneb 11 järgnevast jaotisest.

Hooaja aruanne

(1) Teave liigi kohta

(2) Hooaeg

(3) Asurkonna suurus

(4) Asurkonna trend

(5) Pesitsusaegne levikukaart ja levik

(6) Pesitsusaegse leviku trend

(7) Põhilised survetegurid ja ohud

(8) Kaitsemeetmed

(9) Natura 2000 (linnualade) võrgustikuga hõlmatus

Liigi/alamliigi tasandi aruanne

(10) Edusammud rahvusvaheliste liigi tegevuskavade, kaitsekorralduskavade ja kasutamise lühijuhistega seotud töös

(11) Teave direktiivi 2009/147/EÜ II lisas osutatud liikide kohta

Tabel 2

Aruandevormi liike käsitlevad punktid, mis tuleb täita eri kategooriate linnuliikide (sh direktiivi 2009/147/EÜ I ja II lisa liigid ja muud rändliigid, mis põhjustavad linnuala moodustamise) pesitsus-, talvitumis- ja läbirändehooaja kohta

	I lisa liigid ja linnuala moodustamise põhjustavad liigid Pesitsemine (sh sessiilsed)	I lisa liigid ja linnuala moodustamise põhjustavad liigid Talvitumine	I lisa liigid ja linnuala moodustamise põhjustavad liigid Läbiränne	II lisa liigid Pesitsemine (sh sessiilsed)	II lisa liigid Talvitumine	II lisa liigid Läbiränne	Muud liigid Pesitsemine	Muud olulised talvituvad liigid
Hooaja aruanne								
1. Teave liigi kohta	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Hooaeg	X	X	X	X	X	X	X	X
3. Asurkonna suurus	X	X	X	X	X	kui põhjustab linnuala moodustamise (*)	X	X
4. Asurkonna trend	X	X	vabatahtlik	X	X	vabatahtlik	X	X
5. Pesitsusaegne levikukaart ja levik	X	-	-	X	-	-	X	-
6. Pesitsusaegse leviku trend	X	-	-	X	-	-	X	-
7. Peamised survetegurid ja ohud	X	X	X	X	X	kui põhjustab linnuala moodustamise (*)	-	-
8. Kaitsemeetmed	X	X	X	X	X	kui põhjustab linnuala moodustamise (*)	-	-
9. Natura 2000 (linnualade) võrgustikuga kaetus	X	X	X	kui põhjustab linnuala moodustamise	kui põhjustab linnuala moodustamise	kui põhjustab linnuala moodustamise	-	-
Liikide aruanne								
10. Tegevus- ja kaitsekorralduskavadega seotud edusammud	kui on asjakohane	kui on asjakohane	kui on asjakohane	kui on asjakohane	kui on asjakohane	kui on asjakohane	kui on asjakohane	kui on asjakohane
11. II lisaga seotud teave	kui on loetletud II lisas	kui on loetletud II lisas	kui on loetletud II lisas	X	X	X	-	-

(*) * lisaks vabatahtlik II lisa läbirändeliikide puhul, mis ei põhjusta linnuala moodustamist.

Tabelis 2 esitatud aruanded „Pesitsemine“, „Talvitumine“ ja „Läbiränne“ vastavad aruandevormi punktis 2 valitud hooajale.

Täiendavaid selgitusi selle kohta, milliste liikide esinemisest tuleb aru anda, vaadake punktist „Aruandealused liigid“.

Direktiivi 2009/147/EÜ I lisas loetletud sessiilsete liikide puhul nõutakse ainult üht aruannet, mis põhineb pesitsushooaja andmetel (pesitsusaruanne), kuid survetegurite ja ohtude ning kaitsemeetmete all (teatatakse punktides 7 ja 8) tuleks käsitleda kogu aastat, mitte ainult pesitsusajale omaseid survetegureid või meetmeid.

I lisa liikide ja muude linnuala moodustamist põhjustavate direktiivi 2009/147/EÜ liikide puhul, kelle pesitsus-, talvitumis- ja/või läbirändeasurkonnad liikmesriigis on erinevad, tuleks esitada eraldi aruanded pesitsus-, talvitumis- ja valikuliselt läbirändehooaja liikide kohta, nagu on osutatud artikli 12 kontrollnimekirjas.

II lisa sessiilsete liikide puhul on vaja esitada ainult pesitsushooaega käsitlev aruanne.

Punkt 10 tuleks täita liikide puhul, mille kohta on olemas rahvusvahelised ([11]) liigi tegevuskavad, kaitsekorralduskavad või kasutamise lühijuhised (nagu on märgitud teabeportaali liikide kontrollnimekirjas).

Kuigi kõiki aruandes kasutatud andmeid ei koguta aruandeperioodil, peaks aruanne andma aruandeperioodi kohta asjakohast teavet (nt 2019–2024). Veel tuleb märkida, et ehkki aruande kõiki punkte ei tule täita iga lisa ja hooaja kohta, on sellise teabe esitamine selle olemasolu korral vägagi soovitatav.

Vabas vormis teave soovitatakse kirjutada inglise keeles, et hõlbustada selle kasutamist ELi analüüsi ajal ning võimaldada laiemat lugejaskonda.

1. **Teave liigi kohta**

Punkt 1 tuleks täita kõigi regulaarselt esinevate liikide kohta, kes on loetletud teabeportaalis olevas artikli 12 kohases linnuliikide kontrollnimekirjas.

1.1. **Liikmesriik**

Liikmesriigid peaksid kasutama teabeportaali loetelus olevat asjaomast riigikoodi. Enamikul juhtudel on see lihtsalt teie liikmesriigi kahetäheline ISO 3166 kood. Mõne liikmesriigi puhul kohaldatakse eraldi aruandlust riigi tasandist madalama üksuse tasandil (viitega konkreetsete liikide või asurkondade seisundile geograafiliselt eraldatud piirkondades) ning Assooride (Portugal), Madeira (Portugal) ja Kanaari saarte (Hispaania) puhul tuleks kasutada teabeportaalis täpsustatud asjakohast neljatähelist piirkonnakoodi.

1.2. **Liigi kood**

Liikmesriigid peaksid kasutama teabeportaali liikide kontrollnimekirjas (ja koodiloendis) esitatud liigikoode. Vajaduse korral võib määrata uusi koode. Rohkem teavet liikide koodiloendi ja võimalike muudatuste kohta võib leida teabeportaalist.

1.3. **EURINGi kood**

Liikmesriigid peaksid kasutama teabeportaali liikide kontrollnimekirjas (ja koodiloendis) esitatud EURINGi koode. Kordumatu EURINGi kood on määratud peaaegu igale Euroopa pärismaisele linnuliigile (ja paljudele alamliikidele) Euroopa lindude rõngastamise koordineerimiseks ning neid koode kasutatakse laialdaselt ([12]).

1.4. **Liigi teaduslik nimetus**

Liikmesriigid peaksid kasutama teabeportaali liikide kontrollnimekirjas esitatud teaduslikke nimetusi, mis nüüd kajastavad suures osas *Euroopa Liidu lindude loetelu* ([13]) viimases versioonis vastu võetud nomenklatuuri ja taksonoomiat. Vähestel juhtudel sisaldab teadusliku nimetuse kirje ingliskeelset väljendit „all others“, märkimaks, et kõnealune taksonoomiline üksus hõlmab kõiki ülejäänud (pärismaiseid) alamliike, mida ei ole direktiivi lisades sõnaselgelt loetletud (nt „*Accipiter gentilis* all others“, vt direktiivi 2009/147/EÜ I lisas loetletud „*Accipiter gentilis arrigonii*“). Taksonoomilisi uuendusi rakendatakse selleks, et säilitada kooskõla IUCNi järgitavate taksonoomiliste viidetega.

([11]) Või vähemalt mitmepoolsed (mõnede liigi tegevuskavade ja kasutamise lühijuhiste puhul on tegemist ainult ühes riigis endeemiliste taksonitega).

([12]) https://euring.org/data-and-codes/euring-codes

([13]) http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm

1.5. **Alamasurkond**

Kui see on asjakohane, peaksid liikmesriigid kasutama teabeportaali liikide kontrollnimekirjas esitatud alamasurkonna kirjeldusi. Paljudel juhtudel on alamasurkondade nimed seotud lühikirjeldustega, mida kasutatakse AEWA liikide erinevate rändetee asurkondade kindlakstegemiseks. Teistel juhtudel selgitavad need kontrollnimekirjas kasutatud taksonoomilist või nomenklatuurset käsitlust või aitavad eristada mujal ELis pärismaiste liikide hulka kuuluvate sissetoodud liikide asurkondi.

1.6. **Sünonüüm (vabatahtlik)**

Kui andmeväljal 1.4 esitatud teaduslik nimetus erineb üldiselt riigisiseselt kasutatavast nimetusest, võivad liikmesriigid lisada siia sünonüümi.

1.7. **Tavanimetus (vabatahtlik)**

Siia võivad liikmesriigid soovi korral sisestada riigis kasutatava liigi (või alamliigi) tavanimetuse. See võib olla kasulik, kui aruande projekt saadetakse märkuste esitamiseks inimestele, kes ei pruugi teaduslikku nimetust teada, või aruande üldsusele edastamisel.

2. **Hooaeg**

2.1. **Hooaeg**

Valige variantide „Pesitsemine“, „Talvitumine“ ja „Läbiränne“ hulgast hooaeg, mille jooksul enamik esitatud andmetest koguti.

2.2. **Esmakordne aruandlus**

Kui liigist teatatakse liikmesriigis esimest korda, tuleks see siin ära märkida. Esmakordse aruandluse välja võib kasutada juhul, kui liigist teatati hiljuti või sellest teatati hooajal, mille kohta varem aruannet ei ole esitatud. Seda andmevälja ei kasutata neil juhtudel, mil on ajakohastatud liigi taksonoomilist nimetust. Mõned arvuandevormi väljad ei pruugi olla esmakordselt teatatud liikide puhul kohaldatavad, nt pärast viimast aruandlusperioodi toimunud muutuse ja selle põhjuse märkimiseks. Esimese teatamise korral võib siia andmeväljale märkida „Jah“.

2.3. **Lisateave**

See andmeväli võimaldab liikmesriikidel esitada vabas vormis igasugust teavet, mida nad peavad asjakohaseks. Kui liigist teatatakse esimest korda, selgitage palun, miks (st hiljuti registreeritud liik või muu). Kogu muu lisateave selles jaotises on vabatahtlik.

3. **Asurkonna suurus**

3.1. **Aasta või periood**

Sisestage aasta või periood, mille jooksul asurkonna suurus viimati kindlaks tehti: AAAA (aasta kohta) ja AAAA–AAAA (perioodi kohta, aasta–aasta).

Mitmed aruanded on perioodide kohta, sest paljude liikide asurkonna suurust hinnatakse tavaliselt riiklike atlaseprojektide käigus, mille hulka kuulub harilikult mitu aastat välitööd. Paljudel juhtudel ei jää välitöö jooksva aruandeperioodi ajalistesse piiridesse. Aruandealune aasta või periood peaks hõlmama tegelikku ajavahemikku, mille jooksul andmeid koguti.

Mõnel juhul hinnatakse asurkonna suurust kogu liigi loenduse või inventuuri põhjal, mis toimus varasemal aruandeperioodil, kuid mida on ajakohastatud korrapärase seire tulemustega või kasutades väliandmete kogumiseks ette nähtud internetipõhiste süsteemide andmeid. Aruandeaasta või -periood peaks olema see aasta või periood, mille kohta teatatud hinnanguline asurkonna suurus käib.

3.2. **Asurkonna suurus**

Liikmesriigid peaksid kasutama liikide kontrollnimekirjas iga liigi ja hooaja kombinatsiooni puhul kindlaks määratud asurkonnaüksusi (andmeväli 3.2.a „Üksus“) . Kogu ELi asurkonna suuruse arvutamiseks peaksid kõik liikmesriigid esitama oma riiklikud andmed üht ja sama asurkonnaüksust kasutades. Enamiku pesitsevate liikide puhul tuleks arvud esitada pesitsevate paaride ühikutes („p“), kuigi on teada, et paljude liikide, sh tavaliste ja laialt levinud liikide kohta antud hinnangud põhinevad tegelikkuses sageli pesitsemishooajal (nt laulvate isaslindude) hõivatud territooriumide arvul. Kui pesitsevate asurkondade suurus esitatakse pesitsevate paaridena, kuid arvud on saadud muid üksusi (nt ilmselt hõivatud pesad teatavate merelindude puhul) kasutades kogutud esmastest väliandmetest, võib selle teabe esitada andmeväljal 3.7 „Lisateave“.

Vähestel juhtudel, mil on tegemist ebatavalise/keeruka sigimisbioloogia või seletamatu käitumisega liikidega, on asurkonna suurusest teatamiseks asjakohasem kasutada muid üksusi kui paare – nt pesitsevaid emaslinde („bfemales“) või mängivaid isaslinde („cmales“). Selliste liikide hulka kuuluvad teatavad loorkullid, ruiklased, traplased ja rabapüüd. Selliste liikide asurkonna suurusest teatamiseks tuleks kasutada teabeportaali liikide kontrollnimekirjas märgitud üksusi.

Talvitumis- ja pesitsushooaja aruannetes tuleks asurkonna suurusest teatamiseks kasutada vajaduse korral üksust „üksikisend“ („i“).

Asurkonna suuruse väärtuste esitamiseks on kolm välja: „b) Miinimum“, „c) Maksimum“ ja „d) Parim üksikväärtus“. Kasutatavate väljade arv sõltub asjaomase liigi asurkonna suurust käsitleva teabe laadist (vt allpool), kuid järgida tuleks üht järgmistest loogilistest kombinatsioonidest: b ja c, ainult d või b, c ja d.

Kui asurkonna suurust ei ole täpselt hinnatud ja hinnangud on kättesaadavad ainult vahemikuna (st miinimum–maksimum), tuleks need kaks väärtust esitada andmeväljadel b ja c. Liikmesriike julgustatakse esitama usutavaid minimaalseid ja maksimaalseid asurkonna suurusi isegi vähetuntud liikide puhul, et vähendada ELi asurkonna üldise suuruse ja trendide hinnangusse (mille alla kuulub arvestus riigi asurkonna suuruse järgi) ülekanduvat määramatust, kuid kui see ei ole võimalik, võib andmeväljal 3.2.d ikkagi esitada madalama määramispiiri (soovitavalt koos täiendava märkusega andmeväljal 3.7, nt „Asurkonna maksimaalne suurus ei ole ilmselt rohkem kui 100 000 paari“), valides andmeväljal 3.3 „Hinnangu liik“ variandi „miinimum“.

Kui asurkonda seiratakse väga põhjalikult (ja see on tihti, kuid mitte alati, üsna väike), võib kättesaadav olla üks täpne väärtus ning selle võib sel juhul märkida andmeväljale d. Muudel juhtudel võib kättesaadav olla vahemik (miinimum–maksimum) ja keskmine või kõige tõenäolisem väärtus ning sel juhul võib kõik need esitada andmeväljadel b, c ja d.

Olukorras, kus teada on ainult asurkonna suuruse minimaalne (või maksimaalne) väärtus (nt eksperdiarvamuse kaudu), tuleks see sisestada andmeväljale d „Parim üksikväärtus“ ja MITTE andmeväljale b „Miinimum“ või c „Maksimum“. Seda võib selgitada andmeväljal 3.7 „Lisateave“.

Kui on olemas toorandmed ja/või täpsed hinnangud, tuleks need esitada liikmesriigi tasandil ümardamata; selline ümardamine toimub vajaduse korral hiljem ELi tasandil.

Kui liik on 1980. aastast algava aja jooksul riigis välja surnud (st selle esinemise kohta on riiklikus kontrollnimekirjas märgitud „EXBA“), tuleks andmeväljale d märkida „0“ ning väljale 3.7 tuleks ideaaljuhul märkida ka väljasuremise aeg (nt „Viimane registreeritud pesitsemine 1998. aastal.“). Kui ei ole selge, kas liik on riigis välja surnud või seda esineb veel väga vähesel määral, võib andmeväljadele b ja c sisestada vastavalt väärtuse „0“ ja „1“.

3.3. **Hinnangu liik**

Valige andmeväljal 3.2 esitatud asurkonna suuruse hinnangu liigi kõige sobivam kirjeldus. Kui väärtused on esitatud kõigil jaotise 3.2 andmeväljadel (b, c ja d), valige kategooria, mis andmeid kõige paremini kirjeldab (sageli „mitme aasta keskmine“ või „95 % usaldusvahemik“). Täiendavad üksikasjad valikute kohta on esitatud allpool:

— parim hinnang – parim kättesaadav üksiknäitaja (sealhulgas juhul, kui kättesaadav on ainult asurkonna suuruse maksimumväärtus) või vahemik, mis on tuletatud näiteks asurkonna loendusest, kohapeal saadud arvude kogumist, asurkonna tihedusel põhinevast hinnangust või eksperdiarvamusest, kuid mille puhul ei ole arvutatud 95 % usalduspiiri. Selle, kas parim hinnang pärineb seireandmetest, ekstrapoleerimisest või eksperdiarvamusest, võib märkida andmeväljale 3.4;

— mitme aasta keskmine – keskmine väärtus (ja vahemik, st halvima ja parima aasta hinnangud), kui asurkonna suurust on hinnatud mitmel aruandeperioodi aastal (nagu näitab andmevälja 3.1 kanne);

— 95 % usaldusvahemik – hinnangud, mis põhinevad valikuuringutel või mudelil, mille puhul (nagu on märgitud andmeväljadel 3.2.b ja 3.2.c) oli võimalik arvutada 95 % usalduspiirid parima üksikväärtuse jaoks (märgitud andmeväljal 3.2.d);

— miinimum – kui andmed on ebapiisavad isegi umbkaudse hinnangu andmiseks, kuid kui on teada, et asurkonna suurus ületab teatavat väärtust, või kui teatatud vahemikuhinnangud pärinevad valikuuringust või seireprojektist, mille puhul tõenäoliselt alahinnatakse tegelikku asurkonna suurust.

Kui on esitatud nii vahemikud (andmeväljad 3.2.b „Miinimum“ ja 3.2.c „Maksimum“) kui ka üksikväärtused (andmeväli 3.2. d „Parim üksikväärtus“), peaks andmeväli 3.3 „Hinnangu liik“ vastama kõige täpsemale hinnangule. See tuleks märkida andmeväljale 3.7 „Lisateave“.

3.4. **Kasutatud meetod**

Seda andmevälja kasutatakse väljal 3.2 esitatud asurkonna suuruse hindamiseks kasutatud metoodika täpsustamiseks. Valige üks järgmistest kategooriatest:

a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang (nt teadaoleva peamise levila valikuuringute põhjal);

b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel (nt levila väikese osa valikuuringute põhjal, kasutades mudeleid, mis põhinevad tiheduse/arvukuse ja leviku andmetel, või olemasoleva hinnangu põhjal, mida on ajakohastatud trendiandmete alusel);

c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel;

d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

Kui on esitatud nii vahemikud (andmeväljad 3.2.b „Miinimum“ ja 3.2.c „Maksimum“) kui ka üksikväärtused (andmeväli 3.2. d „Parim üksikväärtus“), peaks väli „Kasutatud meetod“ vastama täpsemale hinnangule. See tuleks märkida andmeväljale 3.7 „Lisateave“.

3.5. **Allikad**

Eespool andmeväljadel 3.1 kuni 3.4 esitatud andmete jaoks vajaliku kontrolljälje loomiseks sisestage nende väljade täitmiseks kasutatud peamiste viidete või muude teabeallikate üksikasjad. Selliste allikate hulka võivad kuuluda näiteks avaldatud dokumendid, andmebaasides olevad avaldamata andmed, veebisaidid ja ekspertide töörühmad. Soovitatav on esitada piisavalt teavet, nii et igaühel, kes aruannet läbi vaatab (või ajakohastab seda kuue või 12 aasta pärast), oleks võimalik aru saada esitatud andmete päritolust.

3.6. **Muutus ja selle põhjus (alates eelmisest aruandest)**

Seda andmevälja kasutatakse selleks, et näidata, kas teatatud asurkonna suurus on võrreldes eelmise aruandeperioodiga muutunud, ja kui see on nii, siis kirjeldada selle muutuse laadi.

Kui muutus on toimunud, märkige, milline variantidest b–f kehtib („jah“ on võimalik vastata rohkem kui ühele valikutest b–f) ([14]):

(a) ei, muutusi ei ole

(b) jah, tegeliku muutuse tõttu

(c) jah, tänu parematele teadmistele või täpsematele andmetele

(d) jah, teistsuguse meetodi kasutamise tõttu ([15]) (sh taksonoomia muutmine)

(e) jah, kuid muutuse laad ei ole teada

(f) jah, muudel põhjustel.

Lõpuks tuleks märkida, kas erinevus tuleneb peamiselt järgmisest (valida üks variant):

(a) tegelik muutus

(b) paremad teadmised või täpsemad andmed

(c) teistsuguse meetodi kasutamine

(d) teadmata

(e) muud põhjused.

([14]) Haruldaste liikide puhul on suurendatud tähelepanu levinud nähtus. Selle tulemusena otsib ja leiab neid rohkem inimesi, mistõttu tuleb asurkonna suuruse hinnang läbi vaadata ja seda sageli oluliselt suurendada. Hoolimata sellest võib usaldusväärsete varasemate trendidega alade andmete analüüsile toetudes ikkagi olla selge, et liik tegelikult kahaneb. Sel juhul tuleks valida eespool toodud variandid „paremad teadmised / täpsemad andmed“. Andmeväli 3.7 „Lisateave“ võimaldab liikmesriigil esitada täiendavaid üksikasju selle kohta, miks asurkonna suuruse hinnang näitab suurenemist, kuigi punktis 3 on teatatud asurkonna vähenemisest.

([15]) Alusandmete parem tõlgendus või tõlgenduse vigade parandus tuleks lisada variandi „teistsugune meetod“ alla.

Kui liikmesriik soovib esitada lisateavet, võib ta seda teha andmeväljal 3.7 „Lisateave“. Kui märge on tehtud andmeväljale „jah, muudel põhjustel“, tuleb seda täpsustada lisateabe väljal. Kõnealust välja tuleks kasutada ainult väga vähestel juhtudel.

3.7. **Lisateave (vabatahtlik)**

Seda vabatahtlikku välja võib kasutada selleks, et esitada andmeväljadel 3.1 kuni 3.6 asurkonna suuruse hindamiseks esitatud andmetega seotud täiendavat vabas vormis teavet, nt üksikasjad mis tahes ümberarvestustegurite kohta, mida kasutatakse asurkonna suuruse kohapealsete hinnangute ümberarvestamisel pesitsevateks paarideks (vt andmevälja 3.2 tekst), või muud muutuse põhjused (andmeväli 3.6). Näiteks kui liikmesriik teatab meetodite muutmise tõttu sama asurkonna suuruse kui eelmises aruandes, kuigi on toimunud tegelik muutus, võib ka selle siia märkida.

4. **Asurkonna trend**

4.1. **Lühiajaline trend (viimased 12 aastat)**

Andmevälju 4.1.1 kuni 4.1.5 kasutatakse asurkonna suuruse lühiajalist trendi käsitleva teabe esitamiseks 12aastase ajavahemiku põhjal.

4.1.1. *Lühiajalise trendi periood*

Lühiajalise trendi periood on 12 aastat (vastab ligikaudu kahele aruandlustsüklile). 2019–2024 puhul on see ajavahemik 2013–2024 või sellele võimalikult lähedane ajavahemik. Teatav paindlikkus on lubatud, nii et kui ideaalne oleks esitada aruanne aastate 2013–2024 trendide kohta, on ka näiteks aastate 2010–2021 andmed lubatud, kui parimad kättesaadavad andmed on seotud nende aastate uuringutega või kui varasema ajalise lõpp-punkti kasutamine tähendab, et artikli 12 kohase riikliku aruande saab esitada viivitamata. Sellegipoolest tuleb tähele panna, et kuna kogu ELi tasandi trendi hindamiseks tuleb riigisiseseid trende kombineerida, ekstrapoleeritakse või vähendatakse vajaduse korral „ideaalsest“ trendi perioodist väljapoole jäävaid andmeid (lisateabe saamiseks vt tehnilised juhised mõistete ja määratluste kohta). Uute saabuvate liikide puhul peaks trendidest teatamise algusaasta ideaaljuhul olema aasta, mil liik esimest korda pesitses/esines; nt kui liiki märgati esmakordselt pesitsemas 2018. aastal, oleks aruandeperioodil 2019–2024 lühiajalise trendi periood 2018–2024.

4.1.2. *Lühiajalise trendi suund*

Märkige, kas asurkonna trend andmeväljal 4.1.1 esitatud perioodil oli (võib valida ainult ühe variandi):

(a) stabiilne

(b) kõikuv

(c) kasvav

(d) kahanev

(e) ebakindel

(f) teadmata.

Stabiilsete trendide eristamine veidi kasvavatest või kahanevatest trendidest sõltub asjaomase liigi kohta kättesaadava trende käsitleva teabe laadist. Kui statistiliselt usaldusväärsed seireandmed on kättesaadavad, peaks olema võimalik eristada (ja seega aruandes esitada) vaevumärgatavat, kuid statistiliselt olulist kasvu või kahanemist (nt kui muutuse 95 % usaldusvahemikud ei kattu nulliga). Kui aga trendi suuna kategooria määramine põhineb vähem usaldusväärsetel andmetel (või eksperdiarvamusel), tuleks kasutada konkreetset künnist (üldine muutus 10 % trendi perioodi jooksul), et eristada stabiilseid trende kasvavatest või kahanevatest trendidest. Mõlemal juhul julgustatakse liikmesriike esitama asjakohast selgitavat/täiendavat teavet andmeväljal 4.3 „Lisateave“ (nt „Lühiajaline trend perioodil 2013–2024 oli riikliku ühise linnuseirekava põhjal -0.4 % (95 % usaldusvahemikuga: = -1,1 % ja +0.4 % aastas), niisiis oli muutus kogu perioodi jooksul -4 % (95 % usaldusvahemikuga: -11 % ja +4 %), seega liigitati see stabiilseks.“). Täpsemate selgituste saamiseks vt tehnilisi juhiseid mõistete ja määratluste kohta.

„Kõikuv“ käib liikide kohta, mille asurkonna keskmine tase ei ole trendi perioodi jooksul märkimisväärselt muutunud, kuid mida iseloomustavad suured arvukuse kõikumised aastate lõikes, mõnikord ühe või kahe suurusjärgu ulatuses. Selline dünaamika on tüüpiline muu hulgas boreaalsete ja arktiliste pesitsevate liikide puhul, nt teatavad öökullid ja käbilinnud, kelle arvukus on tihedalt seotud sellise toiduga, mille kättesaadavus kõigub tsükliliselt, kuid seda kategooriat võib kohaldada ka liikide suhtes, keda halvad või muutuvad ilmastikutingimused eriti mõjutavad. Liikmesriikidel palutakse piirata selle kategooria kasutamist liikidega, kelle asurkonna kasvamine/kahanemine aastate lõikes on ≥ 50 %. Siia kuuluvad liigid, keda üldiselt liigitatakse regulaarselt (st tihti) pesitsevaks või talvituvaks, kuid ei pruugi siiski igal aastal esineda.

Kategooriat „ebakindel“ tuleks kasutada juhul, kui mõned seireandmed on kättesaadavad, kuid need andmed ei ole piisavad selleks, et teha usaldusväärselt vahet kahe või enama trendi suuna, nt kõikuva või kahaneva vahel. Seda võib olla vaja teha, kuna valimi suurus on väike ja/või seirekavad on kehtestatud võrdlemisi hiljuti. Täiendavad üksikasjad, nt kättesaadavad andmed ja/või eksperdiarvamuse tõenäoliselt realistliku trendi kohta, võib esitada andmeväljal 4.3 „Lisateave“. Riiklike ühiste linnuseirekavade trendidest, mille näiteks TRIM ([16]) on liigitanud ebakindlaks, tuleks teatada seda kategooriat (mitte kategooriat „kõikuv“) kasutades. Täpsemate selgituste saamiseks vt tehnilisi juhiseid mõistete ja määratluste kohta.

Trendi kategooriat „teadmata“ tuleks kasutada ainult juhul, kui liigi riikliku trendi kohta puudub nii kvantitatiivne kui ka kvalitatiivne teave. Isegi sellistel juhtudel on riiklikel ekspertidel tihti aimdus, millised on tõenäolisemad trendide stsenaariumid – või vähemalt võimaliku kasvamise või kahanemise usutavad piirid, – ning mis tahes viide sellele ([17]) võib siiski olla väga kasulik ELi tasandil asurkonna seisundi hindamisel.

Asurkonna trendidega seotud täpsemad selgitused on esitatud tehnilistes juhistes mõistete ja määratluste kohta.

4.1.3. *Lühiajalise trendi suurus*

Kui andmeväljale 4.1.2 on märgitud „kasvav“, „kahanev“ või „ebakindel“, sisestage asurkonna suuruse üldine protsentuaalne muutus andmeväljal 4.1.1 märgitud trendi perioodi jooksul.

Valige järgmiste võimaluste hulgast:

(a) miinimum,

(b) maksimum,

(c) parim üksikväärtus.

— Kui suurus on olemas ainult vahemikuna (nt 20–30 %), tuleks need kaks väärtust esitada väljal a „Miinimum“ ja b „Maksimum“.

— Kui on olemas täpne arv (nt 27 %), tuleks see sisestada andmeväljale c „Parim üksikväärtus“.

— Kui on teada keskmine või kõige tõenäolisem trend koos 95 % usalduspiiridega, võib need kolm väärtust esitada vastavalt punktides c, a ja b.

— Olukorras, kus teada on ainult minimaalne (või maksimaalne) väärtus (nt eksperdiarvamuse kaudu), tuleks see sisestada andmeväljale „Parim üksikväärtus“ ja MITTE väljale a „Miinimum“ või b „Maksimum“.

— Negatiivse suurusjärguga väärtused tuleks esitada (st lisada miinusmärk) kõigi negatiivsete trendide suuruse korral, sh juhtudel, mil suund on juba märgitud kui „kahanev“. Selleks et vältida andmete tarbetut sisestamist, ei ole positiivsete trendide puhul vaja lisada plussmärki (st eeldatakse, et trendi suurus väärtusega „15“ tähistab +15 %). Negatiivsete trendide korral pange tähele, et andmeväljad „Miinimum“ ja „Maksimum“ tähistavad matemaatilisi miinimum- ja maksimumväärtusi (mitte minimaalset ja maksimaalset kahanemist)

Kui on tegemist konkreetse juhuga, mille puhul liik on trendi perioodi jooksul riigi koloniseerinud või seal kohandunud (nt need, kes on riiklikus liikide kontrollnimekirjas loetletud uustulnukatena („ARR“), tuleks asurkonna mis tahes kasvamise suurus arvutada algusaasta asurkonna suuruse põhjal ([18]). Näiteks aruandeperioodi 2019–2024 puhul tuleks juhul, kui liik (üks paar) pesitses esimest korda 2018. aastal, kuid pesitsev asurkond 2024. aastal on kaheksa paari, märkida andmeväljale 4.1.1 „2018–2024“, andmeväljal 4.1.2 tuleks valida „kasvav“ ning andmeväljale 4.1.3.c tuleks märkida „700“ (st protsentuaalne kasv ühelt kaheksale). Ideaaljuhul tuleks andmeväljal 4.3 „Lisateave“ esitada ka täiendav märkus koloniseerimisaasta ja esialgse asurkonna suuruse kohta (nt „Liik (üks paar) pesitses esimest korda 2018. aastal.“).

Seevastu liikide puhul, mis on trendi perioodi jooksul riigis välja surnud, ei anna lihtsalt 100 % kahanemisest teatamine kogu teavet, mida on vaja kahanemise suhtelise tähtsuse hindamiseks (asurkonna suuruse kahanemise puhul näiteks nii ühe kui ka 100 pealt nullile on kahanemine ikka 100 %). Näites liigi kohta, mille pesitsev populatsioon oli 2014. aastal 10 paari, kuid mis 2021. aastal pesitseva liigina välja suri, tuleks andmeväljale 4.1.1 märkida „2014–2021“, andmeväljal 4.1.2 tuleks valida „kahanev“, andmeväljale 4.1.3.c tuleks märkida „-100“ ja andmeväljale 4.3 „Lisateave“ tuleks lisada täiendav märkus asurkonna suuruse kohta 2014. aastal (nt „Liik kahanes 10 pesitsevalt paarilt 2014. aastal väljasurnud pesitsevaks liigiks 2021. aastal.“).

([16]) Trends and Indices for Monitoring data [vabavara programm]: seda kasutatakse paljudes ühistes linnuseirekavades, et analüüsida riiklikke uuringuandmeid (vt https://pecbms.info/methods/software/).

([17]) Nt andmeväljale 4.3 „Lisateave“ tehtud märge: „Lühiajalist trendi käsitlev usaldusväärne teave puudub, kuid arvatakse, et see ei ole ideaalsel trendi perioodil kahanenud või kasvanud üle 30 %.“

([18]) Selleks et vältida nulltasemest protsendimäära arvutamise probleemi.

Kuigi trendide suurused ei ole stabiilsete või kõikuvate ([19]) trendide puhul kohustuslikud, võib ka neist teatada andmeväljal 4.1.3. Kogu muu asjakohase selgitava/täiendava lisateabe, nt stabiilsete trendide usaldusvahemikud või täiendavad üksikasjad kõikumiste kohta, võib esitada andmeväljal 4.3 „Lisateave“.

4.1.4. *Lühiajaline trend – kasutatud meetod*

Kasutage üht järgmistest kategooriatest:

(a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang (nt täielikul loendusel põhineva asurkonna suuruse kahe hinnangu võrdlus või hea statistilise võimsusega sihipärane asurkonna seire);

(b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel (nt trendid, mis on tuletatud ainult suhteliselt väikesest asurkonna valimist kogutud andmetest või põhinevad ebapiisava suurusega valimil, või mis on ekstrapoleeritud mõne muu mõõtmise põhjal);

(c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel;

(d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

Valida saab ainult ühe kategooria; kui andmed on kogutud eri allikatest, valige kõige olulisema andmeallika kategooria.

Andmeväli „Kasutatud meetod“ käib nii lühiajalise trendi suuna (andmeväli 4.1.2) kui ka trendi suuruse (andmeväli 4.1.3) kohta, sest need kaks välja on osa ühest hindamisest ja neid mõlemaid tuleks siin arvesse võtta.

4.1.5. *Allikad*

Eespool andmeväljadel 4.1.1 kuni 4.1.4 esitatud andmete jaoks vajaliku kontrolljälje loomiseks sisestage nende väljade täitmiseks kasutatud peamiste viidete või muude teabeallikate üksikasjad. Selliste allikate hulka võivad kuuluda näiteks avaldatud dokumendid, andmebaasides olevad avaldamata andmed, veebisaidid ja ekspertide töörühmad. Soovitatav on esitada piisavalt teavet, nii et igaühel, kes aruannet läbi vaatab (või ajakohastab seda kuue või 12 aasta pärast), oleks võimalik aru saada esitatud andmete päritolust.

4.2. **Pikaajaline trend (alates umbes 1980. aastast)**

4.2.1. *Pikaajalise trendi periood*

Ideaalne periood pikaajalistest trendist teatamiseks algab umbes 1980. aastast (kui direktiiv 2009/147/EÜ vastu võeti/jõustus) ja kestab kuni ligikaudu aruandeperioodi viimase aastani. Siin on siiski mõningast paindlikkust, nii et kui liikmesriik on korraldanud riiklikud loendused (näiteks) 1980., 1995., 2015. ja 2020. aastal, tuleks aruandlusperioodi 2019–2024 puhul teatada aastate 1980–2020 trendidest. Alates 1980. aastast koloniseerivate liikide puhul peaks trendidest teatamise algusaasta ideaaljuhul olema aasta, mil liik esimest korda pesitses/esines, nt kui liiki märgati esmakordselt pesitsemas 2000. aastal, algaks pikaajalise trendi periood 2000. aastast. Uustulnukate puhul jääks algusaeg kahte viimasesse aruandeperioodi (st aruandeperioodi 2019–2024 puhul oleks see 2013–2024, vt ka andmevälja 4.1.1 teksti).

Liikmesriike, kus asurkonna seirekava andmed enne 2000. aastat puuduvad, julgustatakse tutvuma muude võimalike trende käsitleva teabe allikatega, nt kahe „Birds in Europe“ ([20]) väljaandega, kus on esitatud riikide asurkonna trendide kogutud hinnangud (koos toetavate andmetega) enamiku liikide puhul aastate 1970–1990 ja 1990–2000 kohta.

4.2.2. *Pikaajalise trendi suund*

Vt lühiajalise trendi suuna andmevälja 4.1.2 eespool.

Kui trendi suuna kategooria määramine põhineb vähem usaldusväärsetel andmetel (või eksperdiarvamusel), tuleks kasutada konkreetset künnist (üldine muutus 20 % pikaajalise trendi perioodi jooksul), et eristada stabiilseid trende kasvavatest või kahanevatest trendidest (lühiajalise trendi väljal 4.1.2 kasutatakse 10 % künnist).

Asurkonna trendidega seotud täpsemad selgitused on esitatud tehnilistes juhistes mõistete ja määratluste kohta.

([19]) Kõiki selliseid trende peetakse ELi tasandi trendi hindamisel üldiselt muutumatuks.

([20]) Tucker, G. M. ja Heath, M. F. (1994) *Birds in Europe: their conservation status*. BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 3), Cambridge, Ühendkuningriik.
BirdLife International (2004) *Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status*. BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 12), Cambridge, Ühendkuningriik.

4.2.3. *Pikaajalise trendi suurus*

Vt lühiajalise trendi suuruse välja 4.1.3 eespool.

4.2.4. *Pikaajaline trend – kasutatud meetod*

Vt lühiajalise trendi puhul kasutatud meetodi välja 4.1.4 eespool.

4.2.5. *Allikad*

Vt andmevälja 4.1.5 eespool.

4.3. **Lisateave (vabatahtlik)**

Seda jaotist võib kasutada selleks, et esitada punktides 4.1 ja 4.2 asurkonna trendidega hindamiseks esitatud andmetega seotud täiendavat vabas vormis teavet (vt ettepanekuid eelmiste väljade tekstist).

5. **Pesitsusaegne levikukaart ja levik**

Enamikus ELi liikmesriikides on juba olemas riiklikud pesitsevate lindude atlased ja 2020. aastal avaldati uus Euroopa pesitsevate lindude atlas (EBBA2) ([21]). Vähesed riigid on seevastu avaldanud riiklikke talvituvate lindude atlaseid, ent paljud linnuliigid on talvel nagunii palju liikuvamad. Seega ei nõuta talviste levikuandmete esitamist.

5.1. **Tundlikud liigid**

Mõned liigid on eriti haavatavad vaenamise, salaküttimise või kollektsioneerimise suhtes ning seetõttu võivad nad seista silmitsi oluliselt suurema ohuga nende kaitsele või hoidmisele, kui üksikasjalik teave nende leviku kohta tehakse avalikult kättesaadavaks. Vähestel juhtudel võivad liikmesriigid pidada liiki ohustatuks, kui teave selle leviku kohta tehakse avalikult kättesaadavaks nõutaval 10 × 10 km standardruudustikul (vt punkt 5.3). Kui andmevälja 5.3 nõuete kohaselt esitatud teavet leviku kohta peetakse tundlikuks, võib selle tähistamiseks sisestada käesolevale väljale „Jah“.

Kui liik on märgitud tundlikuks, ei tee komisjon ega Euroopa Keskkonnaamet teavet selle leviku kohta avalikult kättesaadavaks (nt seda teavet avalikult kättesaadavas andmebaasis või internetisaidil avaldades).

5.2. **Aasta või periood**

Märkige aasta (nt 2021) või periood (nt 2019–2023), mil pesitsevate lindude levik viimati kindlaks tehti. Paljud aruanded on perioodide kohta, sest enamiku liikide levikut kaardistatakse tavaliselt riiklike atlaseprojektide käigus, mille hulka kuulub harilikult mitu aastat välitööd. Aruandealune aasta või periood peaks hõlmama tegelikku ajavahemikku, mille jooksul andmeid koguti.

Kui värsket atlaseteavet ei ole, soovitatakse liikmesriikidel esitada ajakohasem arvnäitaja, kaardistades riigisisese pesitsusaegse levik ümber, kasutades muid andmeid, nt aastaste seirekavade tulemusi, internetist kogutud andmeid ning riiklikke või piirkondlikke uuringuid. Sellistel juhtudel koostatakse levikukaart eelmise aruandeperioodi andmete põhjal või kasutatakse vanemaid levikuandmeid, mida on ajakohastatud korrapärase seire tulemustega või kasutades andmete kogumiseks ette nähtud internetipõhiste süsteemide andmeid. Aruandlusaasta või -periood peaks olema see aasta või periood, mille kohta teatatud levik käib.

5.3. **Pesitsusaegse leviku kaart**

Esitage pesitsusaegse leviku kaart koos asjakohaste metaandmetega (projektsioon, kuupäev, mõõtkava). Standard on ETRS 89 ruutvõrgu 10 × 10 km suurused võrguruudud LAEA (EPSG:3035) projektsioonis ([22]). Levikuandmestik koosneb 10 km võrguruutudest, kus pesitsemist on täheldatud või kus see on tõenäoline (vt allpool esitatud juhiseid liikide leviku

([21]) https://ebba2.info/

([22]) Euroopa Terrestriline Referentssüsteem 1989; Lamberti asimutaalne võrdpindne projektsioon järgmiste parameetritega: projektsiooni keskpunkt on 52° N, 10° E ning selles asuva koordinaatide alguspunkti ristkoordinaatide ordinaat (*false northing*) y_0 = 3 210 000,0 m ja abstsiss (*false easting*) x_0 = 4 321 000,0 m. Ruutvõrgu arvutamise aluseks on projektsioonitasandi punkt ristkoordinaatidega x0 = 0 m põhja suunas ja y0 = 0 m ida suunas (http://www.eionet.europa.eu/gis).

kaardistamiseks); tunnusandmete kasutamine liigi olemasolu või puudumise märkimiseks võrguruudul ei ole lubatud. Ajavahemik, mille jooksul levikuandmeid koguti, tuleks lisada metaandmetesse vastavalt INSPIRE suunistele ([23]). Pesitsusaegse leviku kaartide tehnilised kirjeldused on esitatud teabeportaalis.

Liikmesriigid või väikesed territooriumid, nagu Kanaari saared, Madeira või Assoorid võivad kasutada kaarte, millel kasutatakse 1 × 1 km ruutudega võrke. Euroopa tasandil visualiseerimiseks koondatakse need10 × 10 kilomeetrile.

Üksikute liikmesriikide ruutvõrke saab alla laadida teabeportaalist.

Kaardi igas võrguruudus peaks olema näidatud liigi pesitsemine (st esineb või puudub). Üldiselt tuleks hõlmata ainult võrguruudud, kus pesitsemine on kinnitatud, tõenäoline või võimalik; pesitsuskategooriate ja -koodide määratlused on esitatud uue Euroopa pesitsevate lindude atlase ([24]) metoodikat käsitleva osa tabelis 2. Juhtudel, mil uuringu katvus ja andmete kättesaadavus on teadaolevalt halb, võib ekspertteadmisi või modelleerimist kasutades lisada ka ruudud, kus pesitsevate asurkondade (eriti levinud liikide) esinemist võib pidada tõenäoliseks. Neil juhtudel võib andmeväljal 5.8 „Lisateave“ esitada täiendavat teavet andmete usaldusväärsuse kohta.

5.4. **Pesitsusaegne levik**

Märkige siia praeguse pesitsusaegse leviku kogupindala liikmesriigis (km²). Enamikul juhtudel on see hõivatud 10 × 10 km ruutude arv korrutatud 100ga. Pesitsusaegse leviku pindala tuleks esitada ruutvõrkudega (10 × 10 km või 1 × 1 km), mis asuvad täielikult või osaliselt liikmesriigi sees (st liikmesriigi piiridega ristuvad võrgud tuleks täielikult arvesse võtta).

Väikese levialaga liikide puhul on pesitsusaegse leviku pindalast teatamisel võimalik kasutada väiksemat resolutsiooni; näiteks liikide puhul, mille esinemine piirdub ühe kohaga, on levila selle paikkonna ala, kus liik esineb, ning see võib olla mitu hektarit.

5.5. **Kasutatud meetod**

Sellel väljal täpsustatakse andmeväljal 5.4 esitatud pesitsusaegse leviku arvutamiseks kasutatud metoodikat. Valige üks järgmistest kategooriatest:

a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang

b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel

c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel

d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

Kui andmed on kogutud eri allikatest, kasutage kõige olulisema andmeallika kategooriat.

Kui pesitsusaegse leviku kaart, millel hinnanguline leviku pindala (mis on saadud põhjaliku kaardistamise, modelleerimise või ekstrapoleerimise või erandjuhul eksperttõlgenduse teel) põhineb, hõlmab vähem kui 75 % liigi eeldatavast tegelikust levikust ja leviku pindala hindamisel jäänud lünga täitmiseks ei ole kasutatud muid andmeid (st saadud kaart ei ole liikide eeldatava leviku osas täielik ja seega on selle pindala alahinnatud), tuleb kasutatud meetodiks märkida „d) ebapiisavad või puuduvad andmed“.

5.6. **Lisakaardid (vabatahtlik)**

See on juhtudeks, kui liikmesriik soovib esitada lisakaardi, mis erineb andmeväljal 5.3 esitatavast standardkaardist. Pange tähele, et tegemist on vabatahtliku väljaga ja sellega ei saa asendada andmeväljal 5.3 esitatavat kaarti.

([23]) Perioodi 2019–2024 kohta esitatakse täiendavad üksikasjad INSPIREga vastavusse viimiseks asjakohases ruumiandmete esitamise käsiraamatus.

([24]) https://ebba2.info/about/methodology/

Siin võib esitada kaardid, mille resolutsioon ei ole 10 × 10 km või mille ruutvõrk ei ole ETRS89 LAEA (EPSG:3035).

5.7. **Allikad**

Eespool andmeväljadel 5.1 kuni 5.6 esitatud andmete jaoks vajaliku kontrolljälje loomiseks sisestage nende väljade täitmiseks kasutatud peamiste viidete või muude teabeallikate üksikasjad. Selliste allikate hulka võivad kuuluda näiteks avaldatud dokumendid, andmebaasides olevad avaldamata andmed, veebisaidid ja ekspertide töörühmad. Soovitatav on esitada piisavalt teavet, nii et igaühel, kes aruannet läbi vaatab (või ajakohastab seda kuue või 12 aasta pärast), oleks võimalik aru saada esitatud andmete päritolust.

5.8. **Lisateave (vabatahtlik)**

Seda punkti võib kasutada selleks, et anda andmeväljadel 5.1 kuni 5.7 pesitsusaegse leviku hindamiseks esitatud andmetega seotud täiendavat vabas vormis teavet (kuni 500 tähemärki).

6. **Pesitsusaegse leviku trend**

6.1. **Lühiajaline trend (viimased 12 aastat)**

Andmevälju 6.1.1 kuni 6.1.5 kasutatakse pesitsusaegse leviku lühiajalisi trende käsitleva teabe esitamiseks 12aastase ajavahemiku põhjal. Üldiselt soovitatakse lühiajaliste trendide puhul juhul, kui andmed puuduvad või ei ole teada, kasutada eksperdiarvamust või muid andmeallikaid, nt kui uuemad liigipõhised uuringud annavad ülevaate hiljutistest trendidest; väga haruldaste/väikese levialaga pesitsejate puhul võivad teadmised varasematest/olemasolevatest pesitsuskohtadest võimaldada lihtsat võrdlemist (nt 2013. aastal oli pesitsemine teada kolmes kohas ja see toimus samas kolmes kohas ka 2024. aastal / 2024. aasta paiku, nii et lühiajaline pesitsemise trend on põhimõtteliselt stabiilne) ja trendi suunda võib hinnata seda teavet koos eksperdiarvamusega kasutades.

6.1.1. *Lühiajalise trendi periood*

Lühiajalise trendi periood on 12 aastat (kaks aruandlustsüklit). 2019–2024 puhul on see ajavahemik 2013–2024 või sellele võimalikult lähedane ajavahemik. Teatav paindlikkus on lubatud, nii et kui ideaalne oleks esitada aruanne aastate 2013–2024 trendide kohta, on lubatud ka muud erinevat, kuid võrreldavat ajavahemikku (nt 2009–2023) hõlmavad andmed, kui parimad kättesaadavad andmed on seotud nende aastate uuringutega. Uustulnukate puhul peaks trendidest teatamise algusaasta ideaaljuhul olema aasta, mil liik esimest korda pesitses, nt kui liiki märgati esmakordselt pesitsemas 2018. aastal, oleks aruandeperioodil 2019–2024 lühiajalise trendi periood 2018–2024. Märkige sellele väljale kasutatud periood.

6.1.2. *Lühiajalise trendi suund*

Märkige, kas pesitsusaegse leviku trend andmeväljal 6.1.1 esitatud perioodil oli (võib valida ainult ühe variandi):

(a) stabiilne

(a) kõikuv

(b) kasvav

(c) kahanev

(d) ebakindel

(e) teadmata.

Täpsemate selgituste saamiseks nende trendide suuna kategooriate tõlgendamise ja kasutamise kohta vt asurkonna lühiajalise trendi suunda käsitleva andmevälja 4.1.2 teksti. Kategooriat „kõikuv“ kohaldatakse tõenäoliselt vähemate pesitsusaegse leviku trendide suhtes kui asurkonna trendide suhtes, kuid see võib siiski olla asjakohane näiteks juhtudel, mil (regulaarselt esineva) liigi riigisisest levikut mõjutavad tugevalt hooajalised tingimused mujal (nt eelistatud märgalade kuivamine kaugemal lõunas).

6.1.3. *Lühiajalise trendi suurus*

Kui andmeväljale 6.1.2 on märgitud „kasvav“, „kahanev“ või „ebakindel“, sisestage pesitsusaegse leviku suuruse üldine protsentuaalne muutus andmeväljal 6.1.1 märgitud trendi perioodi jooksul.

Valige järgmiste võimaluste hulgast:

(a) miinimum,

(b) maksimum,

(c) parim üksikväärtus.

— Kui võimalik on ainult vahemik (nt 20–30 %), tuleks need kaks väärtust esitada andmeväljal a „Miinimum“ ja b „Maksimum“.

— Kui on olemas täpne arv (nt 27 %), tuleks see sisestada andmeväljale c „Parim üksikväärtus“.

— Kui on teada keskmine või kõige tõenäolisem trend koos 95 % usalduspiiridega, võib need kolm väärtust esitada vastavalt andmeväljadel c, a ja b.

— Olukorras, kus teada on ainult minimaalne (või maksimaalne) väärtus (nt eksperdiarvamuse kaudu), tuleks see sisestada andmeväljale „Parim üksikväärtus“ ja MITTE andmeväljale a „Miinimum“ või b „Maksimum“. Negatiivse suurusjärguga väärtused tuleks esitada (st lisada miinusmärk) kõigi negatiivsete trendide suuruse korral, sh juhtudel, mil suund on juba märgitud kui „kahanev“. Selleks et vältida andmete tarbetut sisestamist, ei ole positiivsete trendide puhul vaja lisada plussmärki (st eeldatakse, et trendi suurus väärtusega „15“ tähistab +15 %). Negatiivsete trendide korral pange tähele, et andmeväljad „Miinimum“ ja „Maksimum“ tähistavad matemaatilisi miinimum- ja maksimumväärtusi (mitte minimaalset ja maksimaalset kahanemist)

Kättesaadavuse korral võib trendide suuruse esitada ka stabiilsete või kõikuvate trendide puhul.

Selgituste saamiseks konkreetsete juhtumite kohta, mil liik riigi koloniseeris või riigis välja suri, vt asurkonna lühiajalise trendi suurust käsitleva andmevälja 4.1.3 seonduvat teksti.

6.1.4. *Lühiajaline trend – kasutatud meetod*

Sellel andmeväljal täpsustatakse lühiajalise trendi suuruse arvutamiseks kasutatud metoodikat. Valige üks järgmistest kategooriatest:

(a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang (nt kahe täpsetel pesitsusaegse leviku andmetel põhineva levikukaardi võrdlus või hea statistilise võimsusega sihipärane liigi seire);

(b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel (nt trendid, mis on tuletatud muul otstarbel kogutud esinemisandmetest või andmetest, mis on kogutud ainult ühest elupaiga levila osast, või trendid, mis tulenevad muude elupaiga eelistust näitavate muutujate (näiteks muutused maakasutuses) hindamisest);

(c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel;

(d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

6.1.5. *Allikad*

Eespool andmeväljadel 6.1.1 kuni 6.1.4 esitatud andmete jaoks vajaliku kontrolljälje loomiseks sisestage nende väljade täitmiseks kasutatud peamiste viidete või muude teabeallikate üksikasjad. Selliste allikate hulka võivad kuuluda näiteks avaldatud dokumendid, andmebaasides olevad avaldamata andmed, veebisaidid ja ekspertide töörühmad. Soovitatav on esitada piisavalt teavet, nii et igaühel, kes aruannet läbi vaatab (või ajakohastab seda kuue või 12 aasta pärast), oleks võimalik aru saada esitatud andmete päritolust.

6.2. **Pikaajaline trend (alates umbes 1980. aastast)**

6.2.1. *Pikaajalise trendi periood*

Ideaalne periood pikaajalistest trendidest teatamiseks algab umbes 1980. aastast (kui linnudirektiiv vastu võeti / jõustus) ja kestab kuni umbes aruandeperioodi viimase aastani. Siin on siiski mõningast paindlikkust, nii et kui liikmesriik on teinud riiklikud atlaseuuringud (näiteks) 1980., 1995., 2015. ja 2020. aastal, tuleks aruandlusperioodi 2019–2024 puhul teatada aastate 1980–2020 trendidest.

Alates 1980. aastast riigi koloniseerinud liikide puhul peaks trendidest teatamise algusaasta ideaaljuhul olema aasta, mil liik esimest korda pesitses; nt kui liiki märgati esmakordselt pesitsemas 2000. aastal, algaks pikaajalise trendi periood 2000. aastast. Uustulnukate puhul jääks algusaeg kahte viimasesse aruandeperioodi (st aruandeperioodi 2019–2024 puhul oleks see 2013–2024, vt ka andmevälja 6.1.1 teksti).

Liikmesriigid, kellel puuduvad andmed pesitsusaegse leviku trendide kohta enne 2000. aastat, võiksid tutvuda algse EBCC atlase ([25]) või „Birds in Europe“ ([26]) väljaandega, kus on esitatud riikide levilatrendide kogutud hinnangud liikide kohta aastatel 1970–1990.

6.2.2. *Pikaajalise trendi suund*

Vt lühiajalise trendi suuna andmevälja 6.1.2 eespool.

6.2.3. *Pikaajalise trendi suurus*

Vt lühiajalise trendi suuruse välja 6.1.3.

6.2.4. *Pikaajaline trend – kasutatud meetod*

Vt lühiajalise trendi puhul kasutatud meetodi välja 6.1.4.

6.2.5. *Allikad*

Vt andmevälja 6.1.5.

6.3. **Lisateave (vabatahtlik)**

Seda jaotist võib kasutada selleks, et esitada punktides 6.1 ja 6.2 pesitsusaegse leviku trendi hindamiseks esitatud andmetega seotud täiendavat vabas vormis teavet (kuni 500 tähemärki). Näiteks võib liikmesriik soovida esitada teavet pesitsusaegse leviku geograafiliste muutuste kohta (pika- või lühiajalised) või selle killustatuse kohta, isegi kui ei ole teatatud muutustest pesitsusaegse leviku üldises suuruses.

7. **Põhilised survetegurid ja ohud**

Selle punkti eesmärk on koguda teavet peamiste tegurite kohta, mis põhjustavad üksikliikide vähenemist, piirates nende arvu ja levikut. See tuleks täita kõigi regulaarselt esinevate (artikli 12 kohases linnuliikide kontrollnimekirjas loetletud) liikide kohta järgmiste rühmade puhul:

— direktiivi 2009/147/EÜ I lisa liigid;

— direktiivi 2009/147/EÜ II lisa pesitsevad ja talvituvad liigid;

— mis tahes muud rändliigid, mis põhjustavad linnuala moodustamise riiklikul tasandil.

Liikmesriikidel soovitatakse esitada see teave kõigi ülejäänud liikide kohta, mille kohta teave on kättesaadav.

Rohkem teavet, mis on seotud hooajapõhise aruandlusega direktiivi 2009/147/EÜ I lisa pesitsevate, talvituvate või läbirändavate liikide ja muude linnuala moodustamist põhjustavate liikide kohta, võib leida

tabelis 2 aruandevormi liike käsitlevatest punktidest, mis tuleb täita eri kategooriate linnuliikide pesitsus-, talvitumis- ja läbirändehooaja kohta.

Survetegurid on toiminud jooksval aruandeperioodil ja see mõjutab liigi või selle elupaiga(-paikade) pikaajalist elujõulisust; ohud on tulevased/eeldatavad mõjud (kahe järgmise aruandeperioodi jooksul), mis tõenäoliselt mõjutavad liigi ja/või selle elupaiga(-paikade) pikaajalist elujõulisust (vt tabel 3). Ohtudest eraldi ei teatata; eeldatakse, et kui teatakse survetegurist, mille ajaks on märgitud „kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus“, on see nii survetegur kui ka oht, samas kui märke „ainult tulevikus“ puhul on tegu ainult ohuga. Ohtudena tuleks käsitada neid probleeme, mida peetakse mõistlikult tõenäoliseks (nt praeguste teatatud survetegurite või prognoositavate arendusprojektide põhjal). Survetegurid ja ohud on määratletud allpool tabelis 3.

([25]) Hagemeijer, E. J. M. ja Blair, M., toimetajad (1997) *The EBCC Atlas of European Breeding Birds: their distribution and abundance*. T & A D Poyser, London.

([26]) Tucker, G. M. ja Heath, M. F. (1994) *Birds in Europe: their conservation status*. BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 3), Cambridge, Ühendkuningriik.

Tabel 3

Surveteguri ja ohu määratlus (artikli 12 kohase aruandluse kontekstis)

	Toimimis-/määratlemisperiood	Ajavahemik
Survetegur	Toimib praegu ja/või jooksva aruandeperioodi jooksul (mis tahes osa või kogu aruandeperioodi jooksul).	Jooksev kuueaastane aruandeperiood.
Oht	Tegurid toimivad ilmselt tulevikus pärast jooksvat aruandeperioodi.	Kaks tulevast aruandeperioodi, st 12 aasta jooksul pärast jooksvat aruandeperioodi.

7.1. **Survetegurite iseloomustus**

Esitage survetegurite loetelu: nimetage kuni 20 survetegurit. Survetegurite loetelu on kättesaadav teabeportaalis.

Iga linnutaksoni kohta:

(a) valige survetegurite jaoks kuni 20 kirjet, kasutades hierarhilise loendi teise tasandi koodi. Survetegurite ja ohtude loetelu on kättesaadav teabeportaalis;

(b) iga surveteguri puhul märkige **aeg**, mis on ajavahemik, mille jooksul see toimib;

Aeg	
Minevikus, kuid nüüd tänu meetmetele peatatud	Sellistest surveteguritest teatamiseks, mis on jooksval aruandeperioodil mingil hetkel peatatud. Selle variandi valimise korral ei ole vaja täita ulatuse ja mõju välju.
Kestab	Sellistest surveteguritest teatamiseks, mis kestavad aruandeperioodi jooksul, st ei ole tõendeid, et need oleks tänu meetmete kohaldamisele peatatud.
Kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus	Nii surveteguritest kui ka ohtudest teatamiseks. Selle variandi valimise korral ei ole vaja täita ulatuse ja mõju välju kirje ohtu käsitleva osa puhul, seda tuleb teha ainult survetegurit käsitleva osa puhul.
Ainult tulevikus	Ohtudest teatamiseks. Selle variandi valimise korral ei ole vaja täita ulatuse ja mõju välju.

(c) märkige igaühe puhul survetegurist mõjutatud asurkonna osakaal (**ulatus**) – „kogu asurkond >90 %“, „enamus 50–90 %“ või „vähemus <50 %“;

Ulatus (mõjutatud asurkonna osakaal)* [*Täitke ainult juhul, kui ajaks on märgitud „kestab“ või „kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus“. Kuigi viimane hõlmab ka ohte, käsitletakse ulatuse ja mõju puhul ainult survetegureid.]	
Kogu asurkond >90 %	Survetegur mõjutab rohkem kui 90 % liikmesriigis teatatud asurkonnast
Enamus 50–90 %	Survetegur mõjutab 50–90 % liikmesriigis teatatud asurkonnast
Vähemus <50 %	Survetegur mõjutab vähem kui 50 % liikmesriigis teatatud asurkonnast

(d) märkige **mõju** liigi asurkonnale või elupaigale – „suur mõju“, „keskmine mõju“ või „väike mõju“. Mõju näitab, kuidas survetegur mõjutab liigi asurkonna või elupaiga vähenemist;

Mõju (liigi arvukusele või elupaigale)* [*Täitke ainult juhul, kui ajaks on märgitud „kestab“ või „kestab praegu ja ilmselt ka tulevikus“. Kuigi viimane hõlmab ka ohte, käsitletakse ulatuse ja mõju puhul ainult survetegureid.]	
Suur mõju	Loetletud survetegur on äärmiselt oluline liigi asurkonna või elupaiga vähenemise põhjustaja. Sellel on tähtis otsene või vahetu mõju asurkonnale.
Keskmine mõju	Loetletud survetegur põhjustab liigi asurkonna või elupaiga vähenemist, kuid see ei ole suure ega väikese mõjuga survetegur. Sellel on keskmine otsene või vahetu mõju asurkonnale.
Väike mõju	Loetletud survetegur põhjustab koos teiste survetegurite ja/või ohtudega liigi asurkonna või elupaiga vähenemist, kuid see ei ole peamine tegur.

(e) märkige koht, kus survetegur peamiselt toimib. Valida tuleks ainult üks variant.

Asukoht* [*valige variant, mis näitab, kus survetegur peamiselt toimib]	
Liikmesriigis	Valida liikmesriigi sees või liikmesriigis ja väljaspool seda toimivate, kuid riigi linnuasurkonnale umbes võrdset mõju avaldavate survetegurite puhul.
Mujal ELis	Kui survetegur toimib peamiselt mujal ELis (kuid võib toimida ka liikmesriigi sees).
Väljaspool ELi	Kui on teada, et survetegur toimib peamiselt väljaspool ELi liikmesriike.
Nii ELis kui ka väljaspool seda	Kui survetegur toimib nii ELi liikmesriikides kui ka väljaspool neid.
Teadmata	Koht, kus survetegur toimib, ei ole teada.

Surveteguri üldine mõju, mis on esitatud aja, ulatuse ja mõju väljal, peaks kajastama surveteguri mõju liigi trendidele.

Kui valitakse survetegur „liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik“, on kohustuslik esitada nende liikide nimed väljal f. Nende liikide jaoks saab kasutada rippmenüüd. Liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu on esitatud artikli 12 teemalises teabeportaalis. Kui valitakse survetegur „muu invasiivne võõrliik (muu kui liidu jaoks probleemne liik)“, võib nende liikide nimed esitada väljal g. Valige EASINi andmebaasist (vt artikli 12 teemaline teabeportaal). Mõlemal juhul võib valida rohkem kui ühe liigi.

Kui liikmesriik soovib esitada täpsemat teavet teatava surveteguri laadi kohta, võib ta seda teha andmeväljal 7.4 „Lisateave“.

Täpsemad selgitused surveteguritest/ohtudest teatamiseks on esitatud suunistes ning teabeportaalist kättesaadava survetegurite ja ohtude loetelu märkustest.

7.2. **Kasutatud meetodid (vabatahtlik)**

Vabatahtlik väli „Kasutatud meetodid“ on ette nähtud selleks, et esitada üldist teavet surveteguritest teatamiseks, ja seda ei nõuta konkreetsete survetegurite puhul. Kui mõnd meetodit kasutatakse konkreetse surveteguri puhul, võib selle teabe esitada andmeväljal 7.4 „Lisateave“.

Valige üks järgmistest kategooriatest:

(a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang

(b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel

(c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel

(d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

Valida saab ainult ühe kategooria; kui andmed on kogutud eri allikatest, valige kõige olulisema andmeallika kategooria.

7.3. **Teabeallikad (vabatahtlik)**

Eespool andmeväljal 7.1 esitatud andmete jaoks vajaliku kontrolljälje loomiseks võivad liikmesriigid sisestada peamiste viidete või teatatud survetegurite tõendamist toetavate muude teabeallikate üksikasjad. Selliste allikate hulka võivad kuuluda näiteks avaldatud dokumendid, andmebaasides olevad avaldamata andmed, veebisaidid ja ekspertide töörühmad. Kui andmeväljal 7.2 osutati eksperdiarvamusele, võib seda siin väljal täpsemalt käsitleda. Soovitatav on esitada piisavalt teavet, nii et igaühel, kes aruannet läbi vaatab (või ajakohastab seda kuue või 12 aasta pärast), oleks võimalik aru saada esitatud teabe päritolust.

7.4. **Lisateave (vabatahtlik)**

Kui liikmesriik soovib esitada lisateavet teatavate survetegurite (nt hinnangud konkreetse surveteguri, nt salaküttimise põhjustatud aastase suremuse kohta) või meetodite kohta, võib seda teha käesoleval väljal.

8. **Kaitsemeetmed**

Liikmesriikidel palutakse kirjeldada kõige olulisemaid kaitsemeetmeid, mida on võetud liikide suhtes, kelle kohta seda teavet nõutakse (vt

tabel 2 „Aruandevormi liike käsitlevad punktid, mis tuleb täita eri kategooriate linnuliikide pesitsus-, talvitumis- ja läbirändehooaja kohta“). Samuti soovitatakse liikmesriikidel esitada see teave olemasolu korral ka kõigi ülejäänud liikide kohta.

8.1. **Meetmete seis**

Valige, kas meetmed on vajalikud või mitte. Kui vastus on „Jah“, siis valige edasi järgmiste variantide seast (valida saab ainult ühe variandi):

(a) meetmed on kindlaks määratud, kuid neid ei ole veel võetud;

(b) meetmeid on vaja, kuid neid ei ole võimalik kindlaks määrata;

(c) osa kindlaksmääratud meetmetest on võetud;

(d) enamik kindlaksmääratud meetmetest / kõik kindlaksmääratud meetmed on võetud.

8.2. **Võetud meetmete ulatus**

Kui võetud on osa kindlaksmääratud meetmetest (8.1.c) või enamik kindlaksmääratud meetmetest / kõik kindlaksmääratud meetmed (8.1.d), märkige nende meetmete ulatus, st kui suurt osa asurkonnast need mõjutavad:

(a) <50 %

(b) 50–90 %

(c) >90 %.

Hindamine peaks toimuma üldjoontes.

8.3. **Võetud meetmete peamine eesmärk**

A. Märkige võetud meetmete peamised eesmärgid. See osa tuleks täita üksnes juhul, kui kaitsemeetmed on võetud (andmeväljale 8.1.c „osa kindlaksmääratud meetmetest on võetud“ on märgitud „Jah“ või andmeväljale 8.1.d „enamik kindlaksmääratud meetmetest / kõik kindlaksmääratud meetmed on võetud“ on märgitud „Jah“). Kindlaks võib määrata mitu eesmärki:

a) säilitada liigi praegune levila, arvukus ja/või elupaik;

b) laiendada liigi praegust levilat;

c) suurendada asurkonda ja/või parandada asurkonna dünaamikat (parandada paljunemise edukust, vähendada suremust, parandada vanuselist/soolist struktuuri);

d) taastada liigi elupaik.

B. Võetud meetmete peamise eesmärgi kindlaksmääramiseks märkige, kas see on ette nähtud (valida saab ainult ühe variandi):

— praeguse olukorra säilitamiseks;

— levila laiendamiseks;

— asurkonna suurendamiseks või selle olukorra parandamiseks;

— elupaiga taastamiseks.

Selle välja eesmärk ei ole kirjeldada meetmete mõju, vaid pigem kirjeldada rakendatud meetmete kavandatud eesmärki. Vastust on üksikasjalikumalt käsitletud allpool andmeväljal 8.5.

8.4. **Meetmete võtmise koht**

Märkige, kus meetmeid peamiselt rakendatakse. See osa tuleks täita üksnes juhul, kui kaitsemeetmed on võetud (andmeväljale 8.1.c „osa kindlaksmääratud meetmetest on võetud“ ja andmeväljale 8.1.d „enamik kindlaksmääratud meetmetest / kõik kindlaksmääratud meetmed on võetud“ on märgitud „Jah“) (valida saab ainult ühe variandi):

(a) ainult Natura 2000 sees;

(b) nii Natura 2000 sees kui ka väljaspool seda;

(c) ainult väljaspool Natura 2000.

Selle välja eesmärk on saada teavet selle kohta, kuhu kaitsemeetmete põhitähelepanu on suunatud. Seepärast valige variant a, kui kõik kaitsemeetmed või suurem osa meetmetest piirduvad Natura 2000ga, variant b, kui neid rakendatakse enam-vähem võrdselt nii Natura 2000 sees kui ka väljaspool seda ning variant c, kui suurem osa meetmetest võetakse väljaspool Natura 2000.

8.5. **Meetmete mõju avaldumine**

Andke hinnang selle kohta, millal meetmed hakkavad või peaksid hakkama survetegurit neutraliseerima ja positiivset mõju avaldama (seoses andmeväljal 8.3 märgitud meetmete peamise eesmärgiga). Valige üks järgmistest võimalustest:

(a) lühikese aja jooksul (jooksval aruandeperioodil, st 2019–2024);

(b) keskmise aja jooksul (kahel järgmisel aruandeperioodil, st 2025–2036);

(c) pika aja jooksul (nt pärast 2036. aastat).

8.6. **Peamiste kaitsemeetmete loetelu**

Loetlege kuni 20 kaitsemeedet. Liikmesriigid peaksid kasutama teabeportaalis olevaid koode.

Täpsemad selgitused kaitsemeetmete kasutamise kohta on esitatud tehnilistes juhistes mõistete ja määratluste kohta ning teabeportaalist kättesaadava kaitsemeetmete loetelu märkustest.

8.7. **Lisateave (vabatahtlik)**

Siin võib esitada lisateabe, mis aitab mõista kaitsemeetmete kohta esitatud teavet.

9. **Natura 2000 (linnualade) võrgustikuga hõlmatus**

See jaotis on ette nähtud teabe kogumiseks Natura 2000ga (linnualad) hõlmatuse kohta üksikliikide puhul. Direktiivi artikli 4 kohaselt on liikmesriigid kohustatud teatavatele liikidele kõige sobivamad territooriumid klassifitseerima linnualadena. Selleks et hinnata linnualade võrgustikuga hõlmatuse ulatust iga asjaomase liigi puhul ELi tasandil, palutakse liikmesriikidel teatada oma riiklikus linnualade võrgustikus esineva asurkonna suurus (ja lühiajaline trend).

Punkt tuleks täita ainult direktiivi 2009/147/EÜ I lisa liikide ja muude riiklikul tasandil linnuala moodustamist põhjustavate rändliikide kohta, mis on märgitud teabeportaali liikide kontrollnimekirjas.

Rohkem teavet, mis on seotud hooajapõhise aruandlusega direktiivi 2009/147/EÜ I lisa pesitsevate, talvituvate või läbirändavate liikide ja muude linnuala moodustamist põhjustavate liikide kohta, võib leida

tabelis 2 aruandevormi liike käsitlevatest punktidest, mis tuleb täita eri kategooriate linnuliikide pesitsus-, talvitumis- ja läbirändehooaja kohta.

Vt taustteavet tehnilistest juhistest mõistete ja määratluste kohta.

9.1. **Asurkonna suurus Natura 2000 (linnualade) võrgustikus**

Esitage hinnang kogu riiklike linnukaitsealade võrgustikku lülitatud asurkonna suuruse kohta samal aastal või samal ajavahemikul, mis on esitatud andmeväljal 3.1. Üksikasju selle kohta, kuidas täita andmevälju a, b, c ja/või d, vt eespool andmevälja 3.2 „Asurkonna suurus“ käsitlevast tekstist.

Ülepaisutatud arvude vältimiseks võib liikmesriikidel olla vaja kohandada Natura 2000 võrgustiku teatavate liikuvate talvituvate liikide asurkondade kogusuurust allapoole, et võimaldada arvesse võtta suure hulga isendite liikumist linnualade vahel, millega võib olla tegemist näiteks Loode-Euroopas talvituvate erinevate haneliikide puhul.

9.2. **Hinnangu liik**

Valige üks järgmistest variantidest:

— parim hinnang – parim kättesaadav üksiknäitaja (sealhulgas juhul, kui kättesaadav on ainult asurkonna suuruse maksimumväärtus) või vahemik, mis on tuletatud näiteks asurkonna loendusest, kohapeal saadud arvude kogumist, asurkonna tihedusel põhinevast hinnangust või eksperdiarvamusest, kuid mille puhul ei ole arvutatud 95 % usalduspiiri. Selle, kas parim hinnang pärineb seireandmetest, ekstrapoleerimisest või eksperdiarvamusest, võib märkida andmeväljale 9.3;

— mitme aasta keskmine – keskmine väärtus (ja vahemik), kui asurkonna suurust on hinnatud mitmel aruandeperioodi aastal;

— 95 % usaldusvahemik – hinnangud, mis põhinevad valikuuringutel või mudelil, mille puhul oli võimalik arvutada 95 % usalduspiirid (mis on esitatud andmeväljadel 9.1.b ja 9.1.c);

— miinimum – kui andmed on ebapiisavad asurkonna suurusele isegi umbkaudse hinnangu andmiseks, kuid kui on teada, et asurkonna suurus ületab teatavat väärtust, või kui teatatud vahemik pärineb valikuuringust või seireprojektist, mille puhul tõenäoliselt alahinnatakse asurkonna tegelikku suurust.

Järgige asurkonna suuruse puhul samu juhiseid nagu andmeväljal 3.3 „Hinnangu liik“.

9.3. **Asurkonna suurus võrgustikus – kasutatud meetod**

Valige üks järgmistest variantidest (sarnaselt andmeväljale 3.4 „Kasutatud meetod“):

(a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang

(b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel

(c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel

(d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

Järgige asurkonna suuruse puhul samu juhiseid nagu andmeväljal 3.4 „Kasutatud meetod“.

9.4. **Asurkonna suuruse lühiajaline trend võrgustikus – suund**

Märkige nagu ka andmeväljal 4.1.2 „Lühiajalise trendi suund“, kas linnualade võrgustiku asurkonna trend lühiajalise trendi perioodil (mis on esitatud andmeväljal 4.1.1) oli (valida saab ainult ühe variandi):

(a) stabiilne

(b) kõikuv

(c) kasvav

(d) kahanev

(e) ebakindel

(f) teadmata.

Täpsemate selgituste saamiseks nende trendide suuna kategooriate tõlgendamise ja kasutamise kohta vt lühiajalise trendi suunda käsitleva andmevälja 4.1.2 teksti.

9.5. **Asurkonna suuruse lühiajaline trend võrgustikus – kasutatud meetod**

Valige, milline järgmistest variantidest kirjeldab kõige paremini meetodit, mida kasutati lühiajalise trendi suuna hindamiseks (nagu andmevälja 4.1.4 „Lühiajaline trend – kasutatud meetod“ puhul):

(a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang

(b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel

(c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel

(d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

Valida saab ainult ühe kategooria; kui andmed on kogutud eri allikatest, valige kõige olulisema andmeallika kategooria.

Järgige samu juhiseid nagu andmeväljal 4.1.4 „Lühiajaline trend – kasutatud meetod“.

9.6. **Lisateave (vabatahtlik)**

Seda jaotist võib kasutada selleks, et esitada andmeväljadel 9.1 kuni 9.5 esitatud andmetega seotud täiendavat vabas vormis teavet (kuni 500 tähemärki).

Järgnev punkti 10 „Edusammud rahvusvaheliste liigi tegevuskavade, kaitsekorralduskavade ja kasutamise lühijuhistega seotud töös“ ja punkti 11 „Teave II lisa liikide kohta“ käsitlev teave tuleb esitada iga taksoni kohta kõigil asjaomastel hooaegadel.

10. **Edusammud rahvusvaheliste liigi tegevuskavade, kaitsekorralduskavade ja kasutamise lühijuhistega seotud töös**

See jaotis on ette nähtud selleks, et saada teavet liikmesriikide töö kohta seoses mõne ELi kõige ohustatuma linnuliigiga, mille jaoks on välja töötatud rahvusvahelised (või mitmepoolsed ([27])) liigi tegevuskavad või kasutamise lühijuhised, samuti selliste jahitavate liikide kogumi kohta, mida peetakse ELis halvas seisundis olevaks ja mille jaoks on ette valmistatud kaitsekorralduskavad ([28]). Aruandlus hõlmab ka selliste kavade raames tehtud tööd, mille on vastu võtnud teised rahvusvahelised organisatsioonid, millega EL on ühinenud, nt Berni konventsioon ([29]), Aafrika ja Euraasia veelindude kaitse kokkulepe (AEWA) ([30]) ja rändliikide kaitse konventsioon (CMS) ([31]).

Alates 1990. aastatest on paljude nende liikide kaitseks kulutatud märkimisväärseid ELi vahendeid (nt LIFE projektide kaudu), nii et liikmesriikidel palutakse teha kokkuvõte sellest, mida nad on riiklikul tasandil teinud nende kavade rakendamiseks ja asjaomaste liikide seisundi parandamiseks. Asjaomaste taksonite loetelu koos viitega kava liigile on kättesaadav teabeportaalis. See punkt tuleb täita liigi/alamliigi tasandil.

10.1. **Rahvusvahelise kava liik**

Kasutage rahvusvahelise kava (liigi tegevuskava, kaitsekorralduskava või kasutamise lühijuhiste) liiki, mis on esitatud teabeportaalis kättesaadavas rahvusvaheliste/mitmepoolsete kavadega taksonite loetelus.

([27]) Mõnel juhul on liigi tegevuskava / kasutamise lühijuhised seotud ühes riigis endeemiliste liikide või alamliikidega.

([28]) http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/index_en.htm liigi tegevuskavade ja kasutamise lühijuhiste kohta ning http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/managt_plans_en.htm kaitsekorralduskavade kohta.

([29]) https://www.coe.int/en/web/bern-convention/

([30]) https://www.unep-aewa.org/en

([31]) https://www.cms.int

10.2. **Kas on vastu võetud riiklik kava, mis on seotud rahvusvahelise liigi tegevuskavaga / kaitsekorralduskavaga / kasutamise lühijuhistega?**

Valige „Jah“ või „Ei“. Kui vastasite „Jah“, esitage allpool andmeväljal 10.5 „Lisateabe allikad“ riikliku kava veebilink (ja/või bibliograafiline viide). Andmeväljad 10.3 ja 10.4 tuleb täita olenemata sellest, kas siin on valitud „Jah“ või „Ei“.

10.3. **Liigi tegevuskavade tõhususe hindamine ülemaailmselt ohustatud liikide puhul**

Seda välja kasutatakse selleks, et esitada teavet liigi seisundi kohta riigis (asurkonna suuruse ja levila/leviku seisukohalt) seoses liigi tegevuskavades / kasutamise lühijuhistes osutatud eesmärkidega. Loetelu liikidest, mille kohta on olemas liigi tegevuskavad / kasutamise lühijuhised ja mille puhul see väli tuleks täita, on esitatud teabeportaalis kättesaadavas rahvusvaheliste/mitmepoolsete kavadega taksonite loetelus ([32]). Põhjalikum loetelu koos eesmärkidega, mida tuleb iga liigi hindamisel arvesse võtta, on esitatud teabeportaalis.

Mõnes kavas on loetletud erinevad lühiajalised ja pikaajalised eesmärgid. Näiteks *Clanga clanga* [=*Aquila clanga*] puhul on tegevuskavas loetletud järgmised eesmärgid, mis on seotud kas leviku või asurkonna suurusega:

(a) „lühiajalises perspektiivis peatada asurkonna vähenemine ja kaitsta kõiki olemasolevaid pesitsus-, puhke- ja talvitumispaiku“;

(b) „pikaajalises perspektiivis kaitsta suur-konnakotka asurkonna levikut ja arvukust, taastades selle levila 1920. aasta tasemel“.

Kui lühiajaline eesmärk (nt asurkonna suuruse stabiliseerumine) on saavutatud või eesmärgi suunas on edusamme tehtud, tuleks valida variant a „liigub kava eesmärgi (eesmärkide) suunas“.

Mõni kava sisaldab eesmärke, mis ei väljendu otseselt asurkonna või leviku kasvus/stabiliseerimises, vaid näiteks teatavast surveteguris tingitud suremuse vähenemises või teatavate oluliste alade kaitses/taastamises. Kava tulemuslikkust tuleks hinnata, võttes arvesse nende meetmete mõju asurkonna suurusele/levikule. Näiteks kui mitu liigi jaoks olulist ala on taastatud (lühiajaline eesmärk on saavutatud) ja pikaajaline eesmärk on stabiliseerida liigi asurkonna suurus, kuid asurkonna suurus on endiselt (muutumatul määral) vähenemas, tuleks valida variant b „on muutumatu“.

Valige üks järgmistest võimalustest:

(a) liigub kava eesmärgi (eesmärkide) suunas;

(b) on muutumatu;

(c) muutub võrreldes kava eesmärgiga (eesmärkidega) järjest halvemaks.

10.4. **Kaitsekorralduskavade tõhususe hindamine ebasoodsa seisundiga jahitavate liikide puhul**

See andmeväli on spetsiaalselt ette nähtud ebasoodsa seisundiga jahitavate liikide jaoks. Siin esitatakse teavet liigi seisundi kohta riigis (asurkonna suuruse ja levila/leviku seisukohalt) seoses kaitsekorralduskavades osutatud eesmärkidega. Loetelu liikidest, mille kohta on olemas kaitsekorralduskavad ja mille puhul see väli tuleks täita, on esitatud teabeportaalis kättesaadavas rahvusvaheliste/mitmepoolsete kavadega taksonite loetelus ([33]). Põhjalikum loetelu koos eesmärkidega, mida tuleb iga liigi hindamisel arvesse võtta, on esitatud teabeportaalis.

Valige üks järgmistest võimalustest (järgige samu juhiseid nagu andmeväljal 10.3):

(a) paraneb;

(b) on muutumatu;

(c) muutub järjest halvemaks.

([32]) Rahvusvaheliste või mitmepoolsete kavadega (sh kasutamise lühijuhised) taksonite loetelus ei peeta mõnd loetletud liiki (nt *Falco naumanni*) praegu ülemaailmselt ohustatuks, kuid kava koostamise ajal peeti neid ohustatuks või nende puhul esines koordineeritud tegevust vajavaid kaitseprobleeme.

([33]) Mõne loetletud liigi seisund ELis on nüüd „soodne“ (nt *Netta rufina*), kuid varem peeti nende seisundit ELi tasandil või kava geograafilises ulatuses (nt AEWA lepinguosalised) ebasoodsaks või nende puhul esines koordineeritud tegevust vajavaid kaitseprobleeme.

10.5. **Lisateabe allikad**

Sellel väljal palutakse liikmesriikidel esitada lingid asjakohastele veebisaitidele, veebilingid ja/või bibliograafilised viited asjakohastele väljaannetele (nt riiklik kava), vastutavate organisatsioonide kontaktandmed jne.

11. **Teave II lisa liikide kohta (direktiivi 2009/147/EÜ artikkel 7)**

See punkt tuleb täita liigi/alamliigi tasandil.

11.1. **Kas liigile peetakse riigis jahti?**

Kõigis (asjaomastes) liikmesriikides ei kütita kõiki direktiivi 2009/147/EÜ II lisas loetletud liike. Märkige siia, kas kõnealust liiki teie riigis üldse kütitakse ([34]). Kui vastasite „Jah", täitke andmeväljad 11.2 kuni 11.4 allpool.

See andmeväli näitab, kas liigile tegelikult riigis jahti peetakse. Näiteks kui liik ei ole siseriiklike/piirkondlike õigusaktide kohaselt jahitav (seega ei või seda jahtida) või kui (jahitavatele liikidele) on kehtestatud alaline jahikeeld, peaks vastus olema „Ei". Rohkem teavet võib esitada andmeväljal 11.4 „Lisateave".

11.2. **Jahisaak**

Esitage riiklik jahisaagi statistika (üksikisenditena) aasta/jahihooaja kohta aruandeperioodi kuue aasta jooksul: märkige andmeväljale 11.2.a ühik (üksikisendid) ja täitke vajaduse korral andmeväli 11.2.b (st jahihooaeg, vabatahtlik) ja 11.2.c teabega jahihooaja või aasta (kui jahihooaega ei kasutata) kohta. Aruandeperioodi 2019–2024 esimene jahihooaeg on 2018/2019 (alates 2018. aasta sügisest kuni 2019. aasta kevadeni). Kuues hooaeg on 2023/2024. Kui täpne väärtus on teada, esitage see nii väljal „miinimum" kui ka väljal „maksimum". Kui kättesaadavad on ainult miinimumarvud või ainult maksimumarvud, tuleks need esitada vastavalt väljal „miinimum" või „maksimum" Valida on võimalik ka variant „teadmata".

Juhul kui jahisaagi statistika on kättesaadav ainult liikide rühma kohta ilma usaldusväärse liikide kaupa jaotuseta, peaks iga liigi osakaalu (nt 50–90 % domineerivate liikide ja 0–5 % muude liikide puhul) hinnata ja esitada andmevälja 11.2 miinimum- ja maksimumväärtustena. Asjakohane selgitus tuleks esitada andmeväljal 11.4 „Lisateave" (nt „Jahisaagi statistika (miinimum-maksimum) saadi liikide [liik 1], [liik 2], [liik x] rühma kohta, kuid tõenäoliselt > 90 % käib käesolevas aruandes teatatud liikide kohta."). Andmeväli 11.3 „Kasutatud meetod" peaks kajastama asjaolu, et tegelikud esitatud arvud on ligikaudsed ja peaksid olema vastavalt b või c.

11.3. **Jahisaak – kasutatud meetod**

Valige, milline järgmistest variantidest kirjeldab kõige paremini meetodit, mida kasutati jahistatistika esitamiseks:

(a) täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang;

(b) põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel;

(c) põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdiarvamusel;

(d) ebapiisavad või puuduvad andmed.

11.4. **Lisateave (vabatahtlik)**

Esitage veebilingid või bibliograafilised viited punkti 11 väljade täitmiseks kasutatud peamistele teabeallikatele, sh riiklike aruannete või veebipõhiste andmebaaside üksikasjad. Samuti võib siin esitada mis tahes muu jahisaagi statistikaga seotud teabe, nt andmete kvaliteedi ja täpsuse valideerimiskontrolliga seotud teabe või selle, kas on kogutud täiendavaid demograafilisi andmeid (nt tiibade kogumine). Teatada võib ka kõigist hiljutistest uuringumeetodite või aruandlusvahendite muudatustest.

Viited

BirdLife International (2004) Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 12), Cambridge, Ühendkuningriik.

([34]) Või riigi tasandist madalam üksus, kui see on asjakohane.

del Hoyo, J. ja Collar, N. J. (2014) HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Volume 1: Non-passerines. Lynx Edicions, Barcelona.

Hagemeijer, E. J. M. ja Blair, M., toimetajad (1997) The EBCC Atlas of European Breeding Birds: their distribution and abundance. T & A D Poyser, London.

Sokos, C. ja Birtsas, P. (2014) The last indigenous black-necked pheasant population in Europe. G@lliformed 8: lk 13–22.

Tucker, G. M. ja Heath, M. F. (1994) Birds in Europe: their conservation status. BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 3), Cambridge, Ühendkuningriik.